

VALLEI

TECHNIEK SPECIAL

BUSINESS®

Forum Techniek

**"We moeten meer
uitdragen dat we trots
zijn op ons vak"**

Industrie en techniek
verdienen meer aandacht
**Krachtige motor van
de economie!**

Laat jongeren zelf ervaren
hoe leuk techniek is

Alle constructies beginnen met een goed idee.

Elke bouwkundige constructie begint met een goed idee. Een manier om het ontwerp van de architect zo goed mogelijk uit te voeren. Efficiënt en solide, esthetisch verantwoord en met minimaal materiaalgebruik. Daar zijn wij goed in. Ook voor de constructie van uw woning of bedrijfspand hebben we een goed idee. De nieuwbouw of verbouw van uw project zien wij als een uitdaging. Wat een constructie sterk maakt, is naderhand niet meer zichtbaar. Het is de verborgen kracht van een goed idee.

roekel.nl

BOUWPLANNEN?
WIJ ONTWERPEN GRAAG
DE CONSTRUCTIE.

verborgen kracht

VOORWOORD

Jong geleerd is oud gedaan

De technieksector is een belangrijke economische pijler voor de Vallei regio. Toch gaat deze branche nog steeds gebukt onder een imagoprobleem en blijkt het in de praktijk lastig om goed personeel te vinden. Reden voor de 'triple helix' (oftewel Overheid, Ondernemers, en Onderwijs) om gezamenlijk allerlei initiatieven te ontwikkelen om jonge mensen te laten zien hoe aantrekkelijk de techniekbranche is. Goede voorbeelden zijn de Techniekdag, TechnoDiscovery en de Bouw Inspiratiedag. Tijdens de Bouw Inspiratiedag konden basisschoolleerlingen van groep 7 en 8 op diverse plekken in Nederland, zo ook in de regio Vallei, stoeltjes maken voor hun mobiele telefoon of een graafmachine besturen en zo ontdekken hoe leuk techniek is. Jong geleerd is oud gedaan.

Nieuwe productietechnologieën en de verdere integratie van ict in het hele proces van ontwerpen, fabriceren en distribueren, verandert de industrie radicaal. De Smart Industry maakt de technieksector voor jongeren des te interessanter. Big data, Internet of Things, adaptieve robots, 3D printing en nanotechnologie zullen bij veel jonge mensen tot de verbeelding spreken en laten zien dat techniek veel meer behelst dan 'het krijgen van vieze handen'. Kortom, de techniekbranche is een sector die nooit stil staat en waar innovaties aan de orde van de dag zijn. In deze Techniek Special vindt u diverse mooie voorbeelden van initiatieven van verschillende partijen in de Vallei regio en wordt in een oogopslag duidelijk dat de techniekbranche een sector is om trots op te zijn!

Jessica Scheffer

Hoofdredacteur Vallei Business / Techniek Special

Techniek Special

Dit magazine maakt onderdeel uit van Vallei Business; een on/offline platform voor ondernemers uit de FoodValley regio www.valleibusiness.nl

Januari 2016

REDACTIE-ADRES

Postbus 6684, 6503 GD Nijmegen
Kerkenbos 12-24A, 6546 BE Nijmegen
Tel. (024) 373 8505
Fax (024) 373 0933
info@vanmunstermedia.nl

UITGEVER

Michael van Munster

HOOFDREDACTIE

Jessica Scheffer

EINDREDACTIE

Hans Hooft

REDACTIEBIJDRAGEN

Hans Hooft, Pien Koome,
PDR public relations,
Sofie Fest, Stéfán van der Steen

VORMGEVING / OPMAAK

Jan-Willem Bouwman
Margot Noyons

DRUK

Balmedia

ADVERTENTIE-EXPLOITATIE

VM Sales en Support B.V.
Joep van der Linden t: 024-6423449

ABONNEMENTEN

Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip ingaan. Alle abonnementen hebben een looptijd van één jaar en worden automatisch verlengd. Opzeggingen kunnen uitsluitend schriftelijk worden doorgegeven en dienen uiterlijk twee maanden voor de vervaldatum in ons bezit te zijn.

COPYRIGHTS

Het auteursrecht op de in dit tijdschrift verschenen artikelen wordt door de uitgever voorbehouden.

Hoewel de informatie gepubliceerd in deze uitgave zorgvuldig is uitgezocht en waar mogelijk gecontroleerd, sluiten de uitgever en de redactie uitdrukkelijk iedere aansprakelijkheid uit voor eventuele onjuistheden en/of onvolledigheid van de verstrekte gegevens.

© 2016 Overname van artikelen is slechts mogelijk na verkregen schriftelijke toestemming van de uitgever

- 6** Forum techniek: 'We moeten meer uitdragen dat we trots zijn op ons vak'
- 10** Metal Work speelt in op de marktbehoefte
- 11** Zonder bestuurder de weg op
- 12** Ondernemers en overheid in Veenendaal: samen sterk!
- 14** Innovatie is 'investeren in mensen'
- 16** Jobtechniek Personeelsvoorziening BV: Altijd de juiste match!
- 18** Veel initiatieven in FoodValley regio: Een overzicht
- 20** Hoe blijf je vooraan lopen als technologische mogelijkheden exponentieel groeien?
- 22** Pillen Group is dé werkplekspecialist
- 26** Industrie en techniek verdienen meer aandacht
- 28** ReVaBo Oosterbeek: Bouwen aan vakmanschap
- 30** 'Slim automatiseren maakt industrie flexibeler'
- 32** 'Laat jongeren zelf ervaren hoe leuk techniek is'
- 34** W. ten Ham Plaatwerk BV: Bijzondere opdrachten vereisen maatwerk
- 36** Project Food & Techniek verbindt onderwijs en bedrijfsleven
- 38** System Care ICT DYN: Gebruikersgemak door standaard software

'Onze sector is veel te bescheiden'

6

De gemeente Veenendaal maakt ondernemen vooral gemakkelijk

12

'Het is mooi om te zien hoe deze 'Next Gen' te werk gaat'

14

'Het tempo van de ontwikkelingen gaat echt ongenadig hard'

20

'Onze verdiencracht zit juist in de industrie'

26

'We moeten nu investeren in jongeren'

32

'Samen met bedrijven ontwerpen we deeltijdopleidingen'

36

De technieksector is een belangrijke economische pijler voor de Vallei regio. Toch gaat de sector nog steeds gebukt onder een imagoprobleem en blijkt het in de praktijk lastig om goed personeel te vinden. Specifiek in de bouwsector is dit ook geen onbekend fenomeen. Hoe kan het vooroordeel van vieze handen en hard werken ontkracht worden en welke rol spelen de drie O's daarin? Vallei Business nodigde enkele bouwspecialisten uit om bij ReVaBo in Oosterbeek van gedachten te wisselen over dit onderwerp.

Piet Koppelaar

"We moeten meer uitdragen dat we trots zijn op ons vak"

De locatie waar de forumleden verzamelen, is het perfecte voorbeeld van wat er bereikt kan worden wanneer onderwijs, overheid en ondernemers op een goede manier samenwerken. Voor jongeren uit de regio die tegelijkertijd willen werken en leren voor een vakdiploma timmeren, metselen of machinaal timmeren verzorgt het opleidingsbedrijf de werving en opleiding. Hierbij wordt samengewerkt met diverse regionale opleidingen en zo'n 160 verschillende (aannemers en bouw-) bedrijven en timmerfabrieken uit de regio. Eenmaal een diploma op zak, heeft het merendeel van de leerlingen direct een baan in de bouw. "Wij ontzorgen zowel de aan-

nemers als de opleiders", vertelt Piet Koppelaar, directeur ReVaBo, enthousiast. "Daarnaast zien wij het ook als een missie om te laten zien aan jongeren hoe mooi onze branche is." Toch blijkt het in de praktijk nog best lastig om techniek in een positief daglicht te stellen. "Tijdens een verjaardag vertel je niet zo gauw dat jouw kind bouwkunde studeert", stelt Hans Koopman. Doe je dat wel, dan ga je met pek en veren weer naar buiten." Jeroen Feskens plaatst daar wel een kanttekening bij. "Er is echter ook een groep ouders die wel inziet dat jongeren een opleiding kiezen waar perspectief in zit. En dan is techniek helemaal geen verkeerde optie."

"Het thuisfront speelt zeker een belangrijke rol bij de keuze van een opleiding", vult Evert Schipper aan. "Ook ouders weten dat je het bij banken en instellingen niet meer hoeft te halen. Bovendien is de technieksector niet meer zo grijs zoals altijd gedacht werd. Kijk bijvoorbeeld naar een bedrijf als Apple, daar komt ook veel techniek om de hoek kijken."

Basisscholen

Koppelaar meent dat jongeren al tijdens hun opvoeding enthousiast gemaakt zouden moeten worden voor het vak. "Sommige ouders hebben helemaal geen affiniteit met techniek. Bovendien beste-

den veel basisscholen te weinig aandacht aan het vak techniek. Hierdoor kunnen de kinderen het zich niet eigen maken. Om die reden dragen wij techniekmanifestaties als de Techniekdag, TechnoDiscovery en de Bouw Inspiratiedag een warm hart toe. Hier kan iedereen op een laagdrempelige manier kennis maken met de verschillende vormen van techniek. Onze sector is veel te bescheiden. We moeten veel meer uitdragen dat we trots zijn op ons vak.”

Volgens Joop Hazeleger is een goede marketing dan ook onmisbaar voor de technieksector. “Een tijdje terug sprak ik Rudolf Barkhuijsen, projectmanager bij de Rijn IJssel Vakschool in Wageningen. Toen ik hem vroeg of hij iets merkte van de populariteit van het televisieprogramma ‘Heel Holland bakt’, vertelde hij dat de dit programma gezorgd heeft voor een hogere instroom van leerlingen bij hun bakkersopleidingen.”

Volgens verschillende forumdeelnemers zou

er nog meer tamtam gemaakt mogen worden om te laten zien wat de technieksector allemaal in huis heeft. “Kijk naar defensie. Hier worden de meest fantastische campagnes opgetuigd om jongeren naar zich toe te trekken”, stelt Hazeleger. “Daar zou onze sector nog iets van kunnen leren. ‘Wij doen er alles aan om propaganda te maken voor de sector’”, antwoordt Koppelaar. “Maar we kunnen niet op scholen verschijnen met tien militairen en leerlingen in jeeps rond laten rijden.”

“Maar de techniek leent zich er juist uitstekend voor”, brengt Schipper in. “Zo’n Amerikaans televisieprogramma waarin ze in een week een compleet huis verbouwen met stoere jongens en grote kranen, dat is geweldige reclame. Goed geklede mensen, een nette bus en veiligheid: het is belangrijk om te laten zien dat alles honderd procent voor elkaar is in de technieksector.”

Smart industry

De smart industry die zijn intrede in de tech-

niek doet en de daarbij horende innovaties zouden volgens Feskens ook meer geïmplementeerd mogen worden. “Laat die innovatie zien. Veel mensen hebben nog steeds het beeld dat je in bijvoorbeeld de bouw vooral buiten op een steiger staat. Dat er fabrieken zijn waarin complete woningen gerealiseerd worden, die als een pakketje de deur uit gaan om vervolgens buiten in elkaar gezet te worden, dat weet bijna niemand. En wat te denken van het lean maken van het bouwproces, waardoor het proces drie keer zo snel kan gaan? Dit zijn mooie praktijkvoorbeelden, die we nog teveel laten liggen.”

Volgens Koopman is smart industry niets nieuws onder de zon in zijn branche. “Eigenlijk zijn wij hier al heel lang mee bezig. Ik heb ooit eens iemand horen zeggen: ‘Waarom is de enige dinosaurus die nog bestaat een krokodil?’ Het antwoord is simpel: omdat de krokodil zich kan aanpassen. Dat is ook waar wij continu mee bezig zijn en ook met smart industry doen we dit. Toch fascineert het mij of we met een hype

bezig zijn of dat het een blijvertje is. Dat antwoord heb ik nog steeds niet.”

“Het is absoluut een blijvertje, waarbij het met name om de koppeling met de ICT gaat”, antwoordt Feskens. Wicha Benus deelt de mening van Koopman dat veel bedrijven onbewust al bezig zijn met smart industry. “Ik denk inderdaad dat als je binnen je bedrijf kijkt, je eigenlijk al heel veel aan smart industry doet. Iedereen zal mee moeten met de smart industry, want we gaan met zijn allen op zoek naar de meest duurzame en slimme manier van produceren. Het gaat over het personaliseren en je moet als organisatie kunnen voldoen aan de wensen van de klant. We moeten overal slimme producten van maken, of dat nu om een kopje gaat of een complete woning.”

Begrip

“Ik vind echter wel dat er begrip moet zijn voor de omstandigheden waar we met elkaar in zitten”, zegt Schipper kritisch. “Wij hebben bijvoorbeeld heel veel te

maken met opdrachtgevers die van ons verlangen dat we midden in die smart industry zitten. Kun je niet aantonen dat je daar enige ervaring mee hebt, dan val je buiten de boot. Smart is prachtig, maar geef elkaar ook de gelegenheid om daarin te kunnen groeien.”

“Wij gaan er in mee omdat het niet anders kan”, vult Koopman aan. “Maar we gaan niet opeens over op prefab beton omdat de hele wereld dat doet. Als de klant een gemetseld steentje om het huis wil, dan hebben wij nog steeds die metselaar nodig die dat steentje kan metselen.”

“Tenzij het straks rendabel wordt om een robot de stenen te laten metselen”, blikt Benus vooruit. “In de toekomst zullen heel veel functies gaan veranderen, ook in de techniek. Laatst sprak ik Herman Zondag, directeur Klantrelaties bij AFAS. Hij vertelde dat de receptionistes bij AFAS zijn vervangen door iPads waar mensen in kunnen checken. De receptioniste is niet verdwenen, maar heeft nu meer de

functie van gastvrouw. De klant staat meer centraal dan ooit.”

Ook de instelling van de werknemers zal nog meer veranderen, meent Benus. “Kijk je bijvoorbeeld naar de Y-generatie, dan zie je dat deze generatie echt niet meer dertig jaar bij dezelfde onderneming wil werken. Zij blijven gemiddeld twee jaar bij dezelfde werkgever om hun kunstje te doen en zijn daarna weer vertrokken. De nieuwe economie houdt dus in dat we veel flexibeler moeten zijn.”

Achterhaald

Geconcludeerd kan dus worden dat functies veranderen, maar is het daardoor niet zo dat de opleidingen die nu ontwikkeld worden straks weer achterhaald zijn? “Kijk als opleiding goed naar de wereld waarin je zit”, redeneert Hazeleger. “Hoe is deze samengesteld en pas je opleidingsportfolio hier op aan. De Gelderse ROC's zijn hier momenteel heel erg mee bezig en dat is een positieve ontwikkeling.”

Wicha Benus

Hans Koopman

De samenwerking tussen de opleidingen onderling is dus van essentieel belang. “Een goed voorbeeld is de samenwerking tussen de Agrarische Opleidingcentra (AOC’s) en de ROC’s”, vervolgt Hazeleger. “Zij bieden beide de opleiding tot foodoperator aan. Op die onderdelen waar beide opleidingen verschillen en elkaar kunnen versterken, slaan deze praktijkopleidingen de handen ineen. Door theorie- en praktijkkennis onderling uit te wisselen, worden beide praktijklocaties breder ingezet en wordt er meer uit de opleidingen gehaald. Deze unieke samenwerking zorgt ervoor dat toekomstige foodoperators beter voorbereid zijn op een baan in de voedingsmiddelenindustrie.”

Om de opleidingen beter aan te laten sluiten op de vraag vanuit de markt wordt ook steeds vaker hulp van bedrijven ingeroepen, aldus Schipper. “Ik merk steeds vaker dat de lesmethodiek wordt aangepast op de vraag vanuit het bedrijfsleven. Kijk bijvoorbeeld naar ROC A12, het afgelopen half jaar hebben zij hier een enorme inhaalslag in

gemaakt. We zullen hier niet meteen de vruchten van plukken, maar de basis is gelegd.”

“Ik vind dat mooi om te horen, Evert”, reageert Koppelaar. “Want dat is juist wat onze regio uniek maakt. We denken niet alleen aan onszelf. Wanneer we iets niet kunnen organiseren, kijken we of we het bij een ander kunnen vinden. Zo werken we nu samen met de verschillende ROC’s en de leerbedrijven om de nieuwe ontwikkelingen in de bedrijfstak ook in de opleidingen vorm te geven.” Alles valt of staat volgens Feskens met actieve ondernemers. “Wanneer je naar de bouw kijkt zie je dat daar veel betrokken ondernemers actief zijn, die ook bereid zijn om hun eigen tijd ergens in te steken. In andere sectoren komt dit wat moeizamer van de grond, ook omdat men vaak bang is voor concurrentie.”

Allround

Volgens Schipper moet te allen tijde goed voor ogen gehouden worden dat medewer-

kers in de techniek allround opgeleid moeten worden. “Je moet niet alleen een spijker in de muur kunnen slaan, wanneer je in de bouw werkt. Je moet ook tegels kunnen zetten en iets van de elektriciteit afweten. Maar je dient ook op de juiste manier met een klant te kunnen communiceren.”

“Wat van mij een verplicht vak op de technische opleidingen zou mogen worden is: ‘hoe word ik een haler’”, voegt Koopman toe. “De haalcultuur is een beetje weg, van proactiviteit is weinig sprake. Wanneer ik vraag of iets geregeld is, zeggen medewerkers al snel ‘ik heb een mail gestuurd, dus het is geregeld.’ Iedereen zou zich er meer bewust van moeten worden wat zijn of haar rol in het geheel is. Als zij iets verprutsen, moeten zij zich beseffen dat het daardoor verderop in de soep loopt.” “Iedereen moet zich goed beseffen dat je een schakel bent in de gehele keten”, sluit Benus af. ■

Joop Hazeleger

DEELNEMERS

Wicha Benus
Jeroen Feskens
Joop Hazeleger
Hans Koopman
Piet Koppelaar
Evert Schipper

– RCT de Vallei
– Gemeente Veenendaal
– Knooppunt Techniek
– Kelderman Bouw, Bouwend Nederland afd. Veenendaal
– ReVaBo
– Zegers Bouw, Bouwend Nederland afd. Zuid-West

“Doordat we met een compact team werken, zijn er bij ons korte lijnen”, vertellen Freek van der Waardt (l) en Marco Kasteel (r).

Metal Work speelt in op de marktbehoefte

‘Wij ontzorgen de klant’

Pneumatiekproducent en –leverancier Metal Work groeit tegen de stroom in. Zo werd onlangs de fabriek van het moederbedrijf in Italië vergroot met 28.000 m² productieoppervlakte en breidde het aantal buitendienstmedewerkers van de vestiging in Ede uit. “Ondanks dat we aan het groeien zijn, zal er niets veranderen aan de service die we bieden”, aldus Freek van der Waardt, vertegenwoordiger van Metal Work voor Noord- en Oost-Nederland.

Het klantenbestand van Metal Work toont bedrijven uit de meest uiteenlopende sectoren. “Van de smid op de hoek tot een hightech bedrijf”, somt Van der Waardt op. “Zo kun je onze onderdelen terugvinden in de landbouw, melkwinning, landbouwvoertuigen, trailerbouw en houtindustrie. Bovendien heeft elke wasserijmachine wel een component van Metal Work.”

Wanneer hem gevraagd wordt hoe belangrijk pneumatiek in het dagelijkse leven is, antwoordt hij: “Bij alles wat je eet, aanhebt of gebruikt, komt pneumatiek om de hoek kijken. Zo levert onze fabriek in Italië als een van de weinige pneumatiekleveranciers een onderdeel dat essentieel is bij het fabriceren van sokken aan een van de grootste machinebouwers van Europa die levert aan sokkenfabrikanten.”

In de fabriek van Metal Work wordt alles

zelf geproduceerd. “Dit geeft natuurlijk veel meer grip op de producten, dan dat je het in China moet laten produceren”, vertelt Van der Waardt. “In Italië hebben we zelfs een eigen kunststof spuitgieterij. Onze vestiging in Brazilië is grondstoffenleverancier in met name aluminium voor onze fabriek.”

Leverbetrouwbaarheid

Het team van Metal Work in Ede dat de Beneluxmarkt bedient, bestaat uit negentien personen. “Samen met onze teamleden, waaronder Marco Kasteel, die verantwoordelijk is voor de regio Midden-Nederland en onze directeur Marius Broeksteeg, zorgen we dagelijks voor een grote leverbetrouwbaarheid. Doordat we met een compact team werken, zijn er bij ons korte lijnen en kennen wij de klant door en door.”

Volgens Van der Waardt wordt er zoveel moge-

lijk meegedacht met de klant. “Om die reden zijn wij in toenemende mate assemblagewerk gaan doen. Hierbij stellen wij pakketten samen van componenten bedoeld voor een bepaalde machine. Hiermee ontzorgen wij de klant.”

Voorraad

Voor de klant wordt ook veel tijd bespaard door de enorme voorraad die Metal Work houdt in het grootste pneumatiekmagazijn van Nederland, dat gewoon in Ede gevestigd is. “Iedereen weet dat voorraad geld kost”, licht hij toe. “Daarom zie je ook dat door het merendeel van de concurrenten met centrale magazijnen in Duitsland gewerkt wordt. Maar het is essentieel voor de klant dat hij zijn onderdelen snel in huis heeft. Wanneer iemand iets bestelt bij ons, leveren we het de volgende dag. Voor het geval iemand het dezelfde dag nog nodig heeft, kan het opgehaald worden in Ede. Wij beseffen hoe belangrijk het is om een onderdeel snel in huis te hebben. Laatst hadden we bijvoorbeeld een klant op Texel, die diezelfde dag nog iets nodig had. Ik ben hem toen tegemoet gereden. Dit vergeet die klant nooit meer.” ■

Metal Work Nederland B.V.

Voltastraat 9 - 6710 BB Ede
0318-665115 - metalwork@metalwork.nl
www.metalwork.nl

Zonder bestuurder de weg op

Op de universiteitscampus in Wageningen en tussen de campus en station Ede-Wageningen worden de komende tijd zelfrijdende WEpods getest. De Provincie Gelderland wil graag als eerste in de wereld een volledig autonome shuttle-service laten rijden. In vooruitblik op de grote presentatie op 28 januari 2016, mocht Vallei Business alvast een kijkje nemen.

TEKST: STÉFAN VAN DER STEEN

De WEpod zal als shuttle-service op het voor- en natransport, ook wel ‘the last mile’ genoemd, plaats bieden aan zes personen. Voor het zover is, zal het voertuig de komende zes maanden eerst on-site getest worden, waarna projectleider Jan Willem van der Wiel toestemming hoopt te krijgen van de RDW voor het vervoeren van passagiers. De WEpod biedt extra service voor buitenlandse bezoekers aan de FoodValley regio. Van der Wiel vertelt: “We hebben eigenlijk twee hoofduitdagingen. Ten eerste het goed kunnen navigeren, dus keurig op de weg blijven rijden. En ten tweede, hoe ga je om met het andere verkeer dat je onderweg tegenkomt.” De WEpod is daarvoor uitgerust met geavanceerde gps, waarmee het WEpod-team het voertuig tot op 20 centimeter nauwkeurig kan positioneren. Dit wordt gecombineerd met lasertechnologie en radarsensoren. Vanuit een controlekamer kijkt bovendien nog een operator via camera’s, zowel binnen als buiten het voertuig, mee. Nadat het systeem in gebruik is genomen, zal voorlopig ook nog een steward meerijden, die kan ingrijpen in het

geval er zich een combinatie van factoren voordoet die in de testfase niet is voorzien.

Specifieke eisen

De WEpod zal een uitgebreide variëteit aan verkeerselementen tegenkomen, van voetgangers, fietsers en loslopende huisdieren tot verkeersdrempels en auto’s die op de rijbaan staan geparkeerd. “Dat stelt heel specifieke eisen aan zo’n voertuig”, vertelt Van der Wiel. “Automatisch rijden gebeurt weliswaar al op meer plekken, maar dat is tussen hekken. Dit systeem gaat zonder hekken functioneren en dat maakt de toepassingsmogelijkheden veel ruimer. Andere ontwikkelaars van automatisch vervoer, zoals Google, leggen dan weer de nadruk op vervoer over grotere afstand. Daardoor begeven zij zich vooral op de snelweg en dat is veel meer een vooraf geconfigureerde omgeving. Je weet dat je daar alleen maar auto’s tegenkomt, die ongeveer net zo hard rijden als jij. We werken naar hetzelfde doel toe als zij, namelijk automatisch rijden, maar we ontwikkelen ieder vanuit een andere kant van het vervoerspectrum.”

Nieuwe kijk op vervoer

De WEpod moet het innovatieve karakter van de FoodValley regio belichten en laten zien dat vervoersinnovaties het Agrofoodcluster kunnen versterken. Alwin Bakker, projectleider bij de Provincie Gelderland, voegt daaraan toe: “Met de WEpod wil de provincie op een nieuwe manier naar openbaar vervoer kijken, zodat reizigers in de toekomst beter bediend kunnen worden. Tegelijkertijd zetten we met deze showcase de regio innovatief echt op de kaart. We zijn een keer in Singapore gaan kijken, omdat men daar op een gelijksoortige manier met zelfrijdend vervoer bezig is. We praten nu met elkaar om onze geteste technieken toe te gaan passen in Singapore. Wij doen echt iets nieuws en kunnen ook anderen helpen in de doorontwikkeling van het zelfrijdende vervoer.” ■

In de vorige eeuw werkte een groot deel van de beroepsbevolking van Veenendaal in de industrie. Wol, sigaren en katoen domineerden. In de loop der jaren sloten die fabrieken hun deuren. In die tussenliggende tijd is veel gebeurd. Veenendaal heeft na die ambachtstijd twee unieke pijlers gekozen om zich op de kaart te zetten: Veenendaal als ICT-centrum en Winkelstad Veenendaal. Onderwijs, ondernemers én overheid werken nu krachtig samen om deze twee pijlers uit te dragen. Met succes!

Ondernemers en overheid in Veenendaal: samen sterk!

Marco Verloop is wethouder Economische Zaken in Veenendaal. Met zijn achtergrond als onderzoeker Informatiemanagement en agrofood maakt hij zich sterk voor een stevige technische sector in Veenendaal.

Gezond vestigingsklimaat

Veenendaal heeft twee pijlers waarmee het zichzelf profileert. Het ene profiel is het grote winkelcentrum en het tweede is de ICT-sector. “Gelukkig hebben we hier een grote verscheidenheid aan bedrijven, zowel qua omvang als qua branche. Dat laat ook meteen het karakter van Veenendaal zien. Dit komt tot uiting in de wijze waarop Veenendaal innoveert en investeert in een gezond vestigingsklimaat. We hebben heel Veenendaal van glasvezel voorzien en hebben een centrale ligging aan de A12, A30 en A15. Sinds begin 2015 hebben we

een prachtig Van der Valk hotel, wat een belangrijke faciliteit voor het bedrijfsleven is.”

Service

De gemeente Veenendaal maakt ondernemen vooral gemakkelijk. “We zorgen dat een ondernemer snel en eenvoudig geholpen wordt en met één contactpersoon te maken heeft. We zetten een klimaat neer waarin de ondernemer zich gewaardeerd voelt en waarin hij vooral met z’n corebusiness bezig is. De dingen die hij ‘rompslomp’ vindt, regelen wij voor hem.” Ook bij projecten denkt de gemeente actief mee. “Afhankelijk van het project meten we onszelf een rol aan. Soms is dat een partnerrol, soms initiator of als aanjager. Het is prachtig dat ondernemers en overheid elkaar op allerlei manieren vinden.”

ICT als focus

Door technische ontwikkelingen binnen de zorg, landbouw en industrie wordt ICT steeds belangrijker. Daarom zet Veenendaal zichzelf bewust als ICT-centrum op de kaart. De ICT-sector vormt nu ruim 9% van de totale werkgelegenheid in Veenendaal. Dat is goed voor 2.500 werknemers verdeeld over 415 ICT bedrijven.

ICT Valley

Verloop onderzoekt eerst welke behoefte de ondernemers in Veenendaal hebben rondom het thema ICT. “Door als gemeente met bedrijven samen te werken en te investeren, weten we waar vraag naar is. Het thema is in Veenendaal goed geland in het bedrijfsleven, maar er liggen ook nog allerlei mooie uitdagingen in het verschiet.” Daarom werkt hij momenteel binnen de Stichting

“Het is prachtig dat ondernemers en overheid elkaar op allerlei manieren vinden”, aldus Marco Verloop, wethouder Economische Zaken in Veenendaal.

ICT Valley samen met ondernemers om Veenendaal als ICT-stad op de kaart te zetten. De stichting heeft als neven doel om professionals aan elkaar te verbinden. “Samen organiseren we samenkomsten rond diverse ICT-thema’s. Ook hebben we een ICT-platform om nieuwe ideeën uit te werken en een ICT-marktplaats, Sharing Innovations genaamd, waarin de gemeente en diverse bedrijven participeren.”

Toekomstige uitdagingen

Met ICT Valley kunnen ondernemers toekomstige uitdagingen aanpakken. “De technische sector krijgt straks een probleem als we niets doen. Het is nu al moeilijk om mensen uit de techniek of de ICT te vinden en dat wordt alleen maar lastiger. Door met onderwijs en overheid samen te werken, kunnen we dat gat voor een belangrijk deel opvullen. Ook het onderwijs speelt hierin een belangrijke rol, om goede professionals klaar te stomen voor onze toekomst. ROC A12 is vorig jaar een opleiding ICT in Veenendaal begonnen. Die loopt nu erg goed!”

ICT-Campus

Verloop heeft grote ambities: “We zijn bezig met het ontwikkelen van een ICT-campus: een community ergens in Veenendaal waar overheid, bedrijfsleven en onderwijs samenwerken. Bijvoorbeeld in het gezamenlijk opleiden van mensen. Wat we ook graag zouden zien, is dat startende ICT bedrijven op die campus een plek krijgen. Zo trekken we ook innovatie naar ons toe. We gaan dit concept met alle betrokken partijen realiseren.”

Constructieve samenwerking

Verloop is trots op de samenwerkingsmodus in het Veenendaalse. “De organisatiegraad is hier hoog; ondernemers weten elkaar goed te vinden, om samen dingen voor elkaar te krijgen. Het feit dat we erin geslaagd zijn samen het thema ICT te profileren, daar ben ik trots op. Dat geldt ook voor diverse projecten als Winkelstad Veenendaal en het thema Duurzaamheid.”

De kracht van Veenendaal

De wethouder ziet zich als ambassadeur voor de ondernemers. “De ondernemende mentaliteit is de kracht van Veenendaal. Ons meest recente beleidsplan heet dan ook: ‘De kracht van ondernemend Veenendaal’. We kennen hier veel nuchtere ondernemers die vooral hard werken. Maar soms mogen we dat meer aan de buitenwereld laten zien. Als ik ergens naar toe ga als vertegenwoordiger van Ondernemend Veenendaal zie ik die ondernemerschap als onze kracht.”

Joop van Zanten Staalservice in Veenendaal is niet alleen een gezonde en degelijke onderneming, het is ook een mooi voorbeeld van een familiebedrijf. De onderneming die volgend jaar 50 jaar bestaat, wordt momenteel geleid door Arie van Zanten en Hanneke Blankesteijn - van Zanten: broer en zus, maar de volgende generatie is zich al aan het warmlopen.

Innovatie is 'investeren in mensen'

Dat het goed gaat met het bedrijf, blijkt uit het feit dat de in 2004 nieuw gebouwde bedrijfshal momenteel wordt uitgebreid met 3.000 m², de aanschaf van verschillende machines en dat er nieuw personeel wordt aangenomen. Oorzaken van die positieve resultaten: eerlijk zakendoen, kwaliteit leveren, afspraken nakomen en goed zorgen voor je mensen.

Gezonde groei

Joop van Zanten Staalservice is een echt Veenendaals bedrijf: gestart aan de Parallelweg, en via enkele andere adressen in 2004 neergestreken op industrieterrein De Batterijen, aan de Ravelijn. Telkens kon de onderneming uitbreiden. Arie: "De rode draad is dat de groei stapsgewijs op een degelijke, gezonde manier ging, dat is een beetje eigen aan de mensen hier in

de regio." "En aan veel familiebedrijven," voegt Hanneke toe. "Natuurlijk hebben we ook hier de crisis gevoeld," zegt Arie, "maar in 2010 hebben we de opgaande lijn weer kunnen pakken. We hebben onszelf de vraag gesteld: hoe gaan we deze groei verder vorm geven? Er is toen een strategieplan opgesteld voor de jaren 2012-2020. Die strategie hield in dat er een ambitieus plan werd geformuleerd: om de omzet van 2012 in 2020 te verdubbelen." Hanneke: "Zeker ambitieus, maar er is wel heel goed over nagedacht, want je kunt wel wat roepen, maar dat moet ook haalbaar en uitvoerbaar zijn. Dat lukt tot op heden. Al drie jaar op rij weten we te realiseren, wat we ons richting 2020 ten doel hebben gesteld."

Onderscheiden

Bij het formuleren van dat plan werd ook

duidelijk dat Joop van Zanten Staalservice zich moest gaan onderscheiden. Arie: "We zijn gaan kijken: waar zijn we goed in en waar is er vraag naar in de markt? Als gevolg van resultaten uit een marktonderzoek zijn we ons toen gaan richten op het hogere segment, meer richting machinebouw en offshore. Daarvoor worden veel meer specialistische bewerkingen gevraagd: boren, tappen, stralen, buigen, kantpersen, plasmasnijden, enzovoort. Onze vakbekwame medewerkers worden getraind en gecoacht om hun vaardigheden nog verder te vergroten." Die (verdere) opleiding en training wordt serieus aangepakt, vertelt Arie: "We hebben een externe trainer, die medewerkers één op één coacht. Er wordt eens per jaar een behoefteanalyse gemaakt: hoe wil jij je ontwikkelen? Of iemand loopt tegen iets aan dat hij lastig

"Het innovatieve dat wij doen, is energie in mensen stoppen", aldus Arie van Zanten en Hanneke Blankesteyn- van Zanten..

vindt, of dat hij wil leren. Dan wordt er door de desbetreffende medewerkers een persoonlijk ontwikkelplan opgesteld waardoor zij zelf ook gestimuleerd worden en het ook echt 'hun ding' wordt." Hanneke: "Dat is eigenlijk de kern waar het om draait, een stevige basis: financieel gezond, kwalitatief hoogwaardige machines en gebouwen, goed gereedschap en investeren in mensen en in relaties voor de lange(re) termijn. Een voorbeeld daarvan is dat onze Key Accountmanager bij bedrijven langs gaat voor het onderhouden van bestaande en het bouwen aan nieuwe relaties. We proberen proactief te handelen, dat is ook één van onze belangrijke pijlers." Een andere factor is betrouwbaarheid, aldus Arie: dat je waar kunt maken wat je zegt en dat je daardoor ook wel eens 'nee' moet zeggen.

Van Zanten-DNA

Bij het aannemen van nieuwe medewerkers wordt niet alleen gekeken naar vakman-

schap, maar ook naar de inpasbaarheid binnen het team. Hanneke: "Iemand kan een heel goede vakman zijn, maar als hij niet past in het team, dan heeft het weinig kans van slagen." Dat je daarmee niet alleen de sfeer goed houdt, maar ook kwaliteit kunt garanderen, bleek uit de opmerking van een concurrent: die vertelde dat hij de order had gekregen, op voorwaarde dat het 'Van Zanten-kwaliteit' moest zijn. Arie: "Het is wel leuk wanneer je dat hoort. Dat neem ik mee naar huis, en dan vertel ik de mensen hier, hoe er over ons gesproken wordt. Als de markt dat over je vertelt, geeft dat energie."

Mede dankzij een goed meedenkend uitzendbureau heeft het bedrijf niet veel moeite om voldoende technisch personeel te krijgen. Bovendien is er een samenwerkingsverband van 15 technische bedrijven in Veenendaal. Deze bedrijven komen drie keer per jaar bij elkaar en overleggen dan op welke manier de techniek in zijn algemeenheid op de kaart kan worden gezet en onder de aandacht kan worden gebracht bij o.a. leerlingen (toekomstige medewerkers), hun ouders en van scholen. Arie vertelt: "Als bedrijven houden wij open dagen, bieden stageplekken en geven rondleidingen. Dat werkt heel goed." Daarnaast zijn er goede contacten met de Christelijke Scholengemeenschap Veenendaal, Het Perron. Zo zijn er op dit moment bijvoorbeeld vier BBL'ers bij Van Zanten in opleiding.

Continuïteit

Bij het woord 'innovatie' wordt vaak meteen in de technische richting gedacht. Arie: "Het innovatieve dat wij doen, is energie in

mensen stoppen. Wij investeren in mensen, we vinden de continuïteit van het bedrijf heel belangrijk. Er werken hier 40 mensen, de meesten daarvan hebben een gezin. Het streven is een gezonde tent. Continuïteit." Die continuïteit wordt mede ingevuld door wat Arie en Hanneke hun 'Next Gen' project noemen: hun kinderen worden in de coulissen klaargestoomd om eventueel een plek in het bedrijf te gaan innemen.

Arie: "De insteek is: wij zouden het heel mooi vinden als er een aantal mee verder zou willen gaan. Dit moeten ze niet alleen heel graag willen, ze moeten er ook geschikt voor zijn. Een paar maanden geleden zijn we in samenwerking met een externe adviseur en de volgende generatie, gestart met het schrijven van een plan voor de toekomst. Hieruit zal gaan blijken wie zich eventueel in welke rol ziet."

Wat daar uit komt? De tijd zal het leren, volgens Arie en Hanneke. "Het is mooi om te zien hoe deze 'Next Gen' te werk gaat en de onderlinge basis is goed."

Arie sluit af: "Zo zijn we op meerdere manieren bezig met het waarborgen van continuïteit en denken we vooruit binnen Joop van Zanten Staalservice. Dat heeft ons gebracht tot waar we nu zijn." ■

Joop Van Zanten Staalservice BV

Ravelijn 1, 3905 NT Veenendaal

(0)318 531770

(0)318 529763

info@joopvanzanten.nl

www.joopvanzanten.nl

JobTechniek heeft bijna twaalf jaar ervaring in personeelsbemiddeling in de techniek. Dankzij de doelgerichte, persoonlijke en mensgerichte aanpak heeft het uitzendbureau inmiddels een grote klantenkring opgebouwd in de wijde omtrek van Veenendaal, maar ook ver daarbuiten.

JobTechniek Personeelsvoorziening BV

Altijd de juiste match!

JobTechniek is actief in de metaal-, installatie- en elektrotechniek, ICT, de logistiek, de groenvoorziening en de bouw. Bij JobTechniek zijn de flexwerkers beslist geen nummers. “Wij vinden het belangrijk om iedereen goed te leren kennen”, vertelt directeur Jurjen Eisma. “Te weten wie ze zijn, waar hun interesses liggen, waar ze graag willen werken en waar ze goed in zijn. Soms bezoeken we hen ook thuis, zodat we nog beter kunnen inschatten wat voor een persoon we voor ons hebben.” Sinds haar bestaan stelt JobTechniek bedrijfswagens met reclame ter beschikking aan de flexwerkers waarmee ze naar hun werk kunnen. “Soms heeft iemand geen eigen vervoer, door auto’s beschikbaar te stellen is dit probleem opgelost en tevens wordt de naamsbekendheid vergroot. Maar het gebeurt ook nog wel eens dat wij een flexwerker om 06.00 uur ’s ochtends zelf naar bijvoorbeeld het AMC in Amsterdam brengen om daar aan het werk te gaan.”

Iedereen een eerlijke kans
Doordat de medewerkers van de JobTechniek de flexwerkers goed kennen, weten zij precies op welke plek zij het

beste tot hun recht komen. “En als iemand eerst op weg geholpen moet worden, dan draaien wij onze hand daar ook niet voor om”, stelt Eisma. “Vanuit onze Christelijke visie vinden wij het namelijk belangrijk dat iedereen een eerlijke kans krijgt. Ook die mensen die uit een gebroken situatie

"Hoewel de uitzendbranche niet bepaald bekend staat om de lange termijn visie, is daar bij JobTechniek wel degelijk sprake van."

komen of er anders uitzien. Iemand die een stukje discipline mist of het moeilijk vindt om mensen netjes aan te spreken, begeleiden wij graag. En ook mensen met een afwijkend uiterlijk zijn hier van harte

welkom. Zo hadden we een tijdje terug hier een jongen met een hanenkam, die in de praktijk een geweldig staalbouwer bleek te zijn. Het geeft ontzettend veel voldoening wanneer je mensen een kans kunt geven en dat ze kunnen werken op een afdeling waar zij zichzelf kunnen zijn. Toch benadrukken wij altijd dat onze mensen het succes aan zichzelf hebben te danken. Wij zijn maar een schakel om ze ergens binnen te brengen, zij zijn zelf de generator van hun eigen succes.”

Hoewel de uitzendbranche niet bepaald bekend staat om de lange termijn visie, is daar bij JobTechniek wel degelijk sprake van. “Wij proberen onze flexwerkers perspectief te bieden”, vertelt Eisma. “We willen niet dat flexwerkers als jojo’s behandeld worden en zullen vaak aansturen op een vast dienstverband. Veel van onze flexwerkers zijn op zoek naar vastigheid en wij willen ze die kunnen bieden. Wij behandelen hen altijd zoals we zelf ook behandeld zouden willen worden.”

Aanpakkers

Volgens hem zijn de flexwerkers van JobTechniek echte aanpakkers.

“Wij vinden het belangrijk dat iedereen een eerlijke kans krijgt”, aldus Jurjen Eisma (m).

“Enthousiaste vakmensen die hard kunnen werken en gemotiveerd zijn om tot het gewenste eindresultaat te komen. Ik durf te stellen dat er alleen mensen voor ons werken die ik bij mij thuis ook met een gerust hart aan het werk zou zetten.” Bedrijven die bij JobTechniek aankloppen, kunnen rekenen op een goede gesprekspartner die de taal spreekt. “Wij hebben met onze voeten in de klei gestaan en weten waar het om draait. Wij weten als geen ander wat de bedrijven nodig hebben, doordat we onze mensen goed kennen, maar ook omdat we zelf uit het werkveld komen. Zelf hebben de collega’s ervaring in de autobranche, metaal, logistiek en landbouw.” Vakinhoudelijk weten de medewerkers van JobTechniek ook waar het over gaat.

“Wanneer wij gebeld worden door iemand die zegt dat hij een lasser zoekt die goed kan bakken, dan weten wij wat daarmee bedoeld wordt en dat het niet om broodjes bakken gaat”, lacht Eisma. “Verschillende klanten werken al met ons samen vanaf het eerste uur. Doordat we zo’n goede band hebben met onze klanten, zijn we de crisisjaren uitstekend doorgekomen. Ook dan is de klantenrelatie de goede basis voor samenwerking.”

Tekort aan technische vakmensen Momenteel zijn er veel vakmensen aan het werk via JobTechniek. Toch merkt ook Eisma dat er een schreeuwend tekort is aan technische vakmensen. “Een paar jaar terug kozen veel jongeren voor een studie

in de ICT. Ze zagen de goede secundaire arbeidsvoorwaarden als het ideale uitgangspunt maar ook daar moet keihard gewerkt worden voor resultaten en dat viel weleens tegen. Nu komen we vakmensen tekort in de techniek. Het is jammer dat er vandaag de dag ook nog te weinig jongeren kiezen voor een opleiding in de techniek, want daar word je nog gewaardeerd als vakman. Bovendien ligt het werk in deze branche voor het oprapen.” ■

JobTechniek Personeelsvoorziening BV
Zandstraat 49 - 3901 CJ Veenendaal
T. 0318 - 581333 - e-mail: info@jobtechniek.nl
www.jobtechniek.nl

Veel techniekinitiatieven in FoodValley regio

Een overzicht

In de FoodValley regio zijn veel partijen actief bezig met techniekpromotie. Hoe haal je het talent bij jongeren boven en zorg je ervoor dat de bloei doorgaat? En dat talenten behouden blijven voor regionale ondernemers? BètaTech Services geeft overzicht en legt verbindingen.

TEKST: JAN HEERES EN WILMA DE WOLF

Leergierige docenten die zelf gaan ontdekken, weten beter hoe leerlingen onderzoekend en ontdekkend te leren werken.

In FoodValley regio zijn meer organisaties actief om techniek op de kaart te zetten. In Nijkerk werken scholen en bedrijven samen in Partnerschap Tech (www.partnerschaptech.nl) om leerlingen enthousiast te maken voor techniek. Aangesloten zijn Corlaer College, Accent Praktijkonderwijs en Groenhorst VMBO, alle te Nijkerk en MBO Amersfoort. Daarnaast zes basisscholen, enkele BSO's (buiten schoolse opvang) en tien bedrijven.

Contactpersoon: Bertrand Dibandjo
bdibandjo@corlaercollege.nl).

Vanuit ROC A12 Ede is Knooppunt Techniek actief met kiezen, leren en werken in techniek. Het Knooppunt verbindt regionale technische bedrijven, scholen en overheid. De ambitie is om instroom in technische opleidingen te verhogen, studenten en docenten in aanraking te brengen met moderne technieken en om innovatieve leeromgevingen te creëren. Knooppunt

Techniek richt zich op vier sectoren:

- 1) Engineering en procestechniek,
- 2) ICT, Beeld & Geluid,
- 3) Bouw en
- 4) Motorvoertuigen.

Directeur Joop Hazeleger
j.hazeleger@knooppunttechniek.nl
Projectcoördinator Cora van Wijngaarden
c.vanwijngaarden@knooppunttechniek.nl

PSO Doe-dagen Food Valley

De opleidingsbedrijven bouw, schilder, installatie/elektro, metaal, infra en hout & meubel rondom Ede en ROC A12 werken samen bij de jaarlijkse PSO Doe-dagen. Zij bieden tweedejaars VMBO BB/KB leerlingen met interesse in techniek een programma om zich te oriënteren. Voor geïnteresseerde VMBO GL/TL en HAVO leerlingen wordt een apart programma ontwikkeld waarin naast het doen ook het ontwerp- en plan-aspect aan bod komt. Aan de Doe-dagen FoodValley nemen 300 leerlingen deel van 6-7 scholen. De leerlin-

gen komen in contact met vakmensen en MBO studenten uit verschillende sectoren. De PSO Doe-dagen dragen bij aan een meer gefundeerde studie- en beroepskeuze wat op het MBO leidt tot minder switchgedrag en een kleinere kans op voortijdig schoolverlaten.

PSO Doe-dagen zijn er ook in Arnhem en Rivierenland
(www.facebook.com/PSODOeweek).

Zwerftech#wedstrijd 2015

Eind november organiseerde Corlaer College Nijkerk een Techfestival met het thema 'Techniek voor een betere wereld'. Bij de Zwerftech#wedstrijd werden leerlingen uitgedaagd om het zwerfafvalprobleem te onderzoeken en er oplossingen voor te ontwerpen. Techniekexperts uit bedrijven gaven teams feedback op hun ontwerptekening met als doel het technisch inzicht van leerlingen te versterken. Vervolgens bouwden teams met zelf verzameld (zwerf) afval een model. Aan de wedstrijd namen

Bij de PSO Doe-dagen ligt het accent op het zelf doen, ervaren.

De Mindstorm robotwedstrijd is bij FLL het meest in oog springend onderdeel.

750 leerlingen deel van zeven basisscholen groep 7&8 en de voortgezet onderwijs onderbouw van Groenhorst College (VMBO Basis/Kader) en Corlaer College (VMBO TL en HAVO/Atheneum). De opdracht werd per categorie leerlingen aangepast en geïntegreerd in het lopende lesprogramma: ruimte voor onderzoekend en ontdekkend leren. Opvallend was dat leerlingen zich eigenaar voelden van hun ontwerp en knelpunten die ze onderweg tegenkwamen samen oplosten. Het enthousiasme voor technisch bezig zijn nam enorm toe.

Informatie: Wilma.deWolf@btechs.nl.

First Lego League Food Valley regiofinale

De FIRST® LEGO® League (FLL) is een wedstrijd die jongeren tussen 8-14 jaar uitdaagt om de maatschappelijke rol van techniek te onderzoeken. De jaarlijks wisselende Challenge kent een breed maatschappelijk thema. De jongeren werken in teams van maximaal tien deelnemers en laten het resultaat zien tijdens regiofinales en eventueel de Benelux finale. Vaak komen teams uit scholen of de naschoolse opvang, maar ook uit techniekclubs. Gekoppeld aan het Techfestival organiseerde Cora van Wijngaarden van Knooppunt Techniek de FLL Food Valley regiofinale 2015 met het thema Trash Trek. Teams van Corlaer College, Johannes Fontanus College (JFC) Barneveld, Groevenbeek Ermelo en Christelijke Scholen Vereniging (CSV) Veenendaal stredden om de prijzen.

Tech4Food

Tech4Food is een publiek-private samenwerking met ROC A12 als kartrekker en Knooppunt Techniek als uitvoerder. De samenwerking kent drie thema's: Circulaire Economie, 3D Techniek en Smart Industry. Binnen Tech4Food worden innovatieve MBO 4 opleidingen ontwikkeld die aansluiten op de toekomstige arbeidsmarkt-vraag. Er komen High Tech Leer- en Innovatieomgevingen en de vakkennis en innovatiekracht van docenten en medewerkers van bedrijven wordt versterkt. De verhoogde instroom in MBO 4 techniekopleidingen wordt gezocht bij VMBO GL/TL en HAVO leerlingen. Tech4Food organiseert iedere twee maanden een Masterclass over een actueel thema bij bedrijven, scholen of ROC A12 zelf.

Informatie: <http://knooppunttechniek.nl/agenda/>

Onderzoekend en ontwerpnd leren

Kenniscentrum Wetenschap en Techniek Gelderland (KWTG) ijvert voor verduurzaming van wetenschap & techniek onderwijs op basisscholen door professionalisering van leerkrachten in de didactiek van onderzoekend en ontwerpnd leren. Premies geven financiële ondersteuning. Door kinderen uit te nodigen zelf te gaan ontdekken vanuit een onderzoekende houding en zelf oplossingen te bedenken voor problemen, wordt hun nieuwsgierigheid, creativiteit en doorzettingsvermogen gestimuleerd. Deze

leergierige houding helpt hen hun talenten te benutten. De didactiek van onderzoekend en ontwerpnd leren is toepasbaar in verschillende lessen.

Informatie: www.kwtg.nl.

BètaTech Services: ambities via maatwerkplannen realiseren

Scholen en bedrijven willen samenwerken en zoeken naar een bruikbare vorm. Er zijn mensen met ambitie, een idee om iets nieuws te realiseren. Het uitwerken naar een concreet plan blijkt vaak lastig. BètaTech Services (BTS) met Jan Heeres en Wilma de Wolf helpen ambities om te zetten in plannen en te realiseren in concrete activiteiten met leerlingen, docenten en ondernemers. BTS ijvert voor beweging en enthousiasme in samenwerking van ondernemers en scholen. ■

Graag komen we in contact met ieder die hier een steentje aan wil bijdragen.

Vul op www.btechs.nl het reactieformulier in of spreek met Jan Heeres (06-280 43 751) of Wilma de Wolf (06-278 32 611) over uw ambities.

Hoe blijf je vooraan lopen als technologische mogelijkheden exponentieel groeien?

Architectuur-gedreven aanpak door talentvolle mensen

In 2016 bestaat Info Support 30 jaar, dat op eigen kracht is uitgegroeid van eenmansbedrijf tot een organisatie van ruim 400 medewerkers. Elk jaar gegroeid en elk jaar met zwarte cijfers afgesloten. Dat is niet zomaar gebeurd, daar stond en staat een duidelijke visie aan ten grondslag.

"We zijn altijd blijven ontwikkelen vanuit de architectuur", aldus Marco Braakman.

Voor de menselijke geest is exponentiële groei bijna niet voor te stellen. "En dat terwijl de ontwikkeling van IT de afgelopen dertig jaar juist wordt gekenmerkt door zo'n scherp groeiende curve", vertelt Marco Braakman, Managing Director bij Info Support. "Als je 8-bits software vergelijkt met een korrel zand, dan staat 16-bits gelijk aan een lepel met zand, 32-bits aan tien vrachtwagens en 64-bits aan dertien Sahara's. De exponentiële groei heeft te maken met wat ook wel bekend staat als de wet van Moore: elke twee jaar verdubbelt de rekenkracht. Die exponentiële toename geldt overigens ook voor opslag- en netwerkcapaciteit."

Internet of Things

Maar er is nog een patroon te herkennen in de ontwikkeling van IT: een pulserende beweging, die afwisselt tussen centrale en decentrale modellen. "Het zijn elke keer belangrijke innovaties die ervoor zorgen dat IT-infrastructuren centraler of juist decentraler worden ingericht. In de jaren tachtig beschikten de meeste bedrijven nog over een centrale (mainframe)-computer. Door de opkomst van de PC en kleinere applicatieservers werd IT vervolgens een stuk decentraler ingericht. In de jaren negentig volgde weer een centraliseringslag door de opkomst van internet, het mobiele web en het 'Internet of Things' zorgen nu weer voor een decentralisering, gecombineerd met een centrale 'cloud'."

Ontwikkelen vanuit architectuur

Bij elke nieuwe ontwikkeling maakte Info Support haar eigen keuzes. "We

zijn altijd blijven ontwikkelen vanuit de architectuur", benadrukt Braakman. "Nieuwe trends brengen altijd nieuwe mogelijkheden met zich mee, waar je op in moet spelen. Maar wij hebben altijd de fundamentele keuze gemaakt voor een deugdelijke, architectuur-gedreven aanpak."

Hoewel er aan de visie nauwelijks iets is veranderd, hebben de technologische ontwikkelingen inmiddels een paar loopings gemaakt in de achtbaan. "Het tempo van de ontwikkelingen gaat echt ongenadig hard. We willen steeds aan de voorkant van de industrie blijven zitten en in de IT betekent dit dat je heel hard moet werken om bij te blijven – zeker met een organisatie van onze omvang. De mensen die bij ons werken, hebben dat ook in de genen zitten", aldus Braakman.

Toekomst

En hoewel er al zachtjes wordt gefluisterd dat de wet van Moore zijn langste tijd wel heeft gehad, kunnen we volgens Braakman de komende jaren nog zeker een exponentiële groei verwachten van zowel de rekenkracht, opslagcapaciteit als netwerkcapaciteit van IT-systemen. "Waarschijnlijk kijken we over dertig jaar met net zo veel nostalgie naar 2015 zoals we dat nu doen naar het mainframe-tijdperk." Hoe die toekomst eruit ziet? Zeker weten doen we het niet, maar wat als science fiction werkelijkheid wordt?

"Je lichaam is niet anders dan een beperkte fysieke interface voor je brein"

Die kan zo op een tegeltje; deze overpeinzing van Braakman, over de

toekomst van IT. Het klinkt misschien als een zin uit de Matrix, maar als je er goed over nadentkt snijdt het wel degelijk hout. Of je nu de hele dag aan het gamen bent of onafgebroken in je mobiele telefoon staart, eigenlijk leven veel mensen al in een virtuele wereld. “En dat is niet de enige science fiction die zo langzamerhand werkelijkheid is geworden. Wat dacht je van het oproepen van een videoverbinding met iemand anders via een scherm?”

Helemaal leven in een digitale wereld, zoals in de Matrix, gaat er volgens Braakman nooit van komen. Wel zal de scheidslijn tussen digitaal en fysiek steeds dunner worden. “Steeds meer apparaten worden verbonden met het internet, dat zullen we de komende jaren vooral in de zorg zien. Daarnaast wordt technologie steeds meer een verlengstuk van ons lichaam, en soms zelfs een onderdeel daarvan. Dat wordt ook wel singularity

genoemd - het samensmelten van mens en machine. Denk aan het aansturen van apparaten met je hersens, of computergestuurde protheses. Niemand weet nog goed waar die ontwikkeling naar toe gaat, maar dat dit verstrekkende gevolgen gaat hebben is zeker.”

Internet of Things en andere ontwikkelingen

Ook termen als ‘Internet of Things’ en ‘big data’ worden vaak genoemd als het gaat over de toekomst van IT. “Een gevolg van de exponentieel groeiende processorkracht is dat apparaten steeds beter zelf kunnen nadenken en zelf lerend vermogen krijgen. Denk aan de zelf rijdende auto van Google; deze moet enorm veel data verwerken en interpreteren. Tegelijkertijd komen we er steeds meer achter dat het menselijke brein eigenlijk veel slimmer is dan we dachten. Elke keer als computers meer mogelijkheden krijgen,

bedenken we dat er nog veel is wat ze juist nog lang niet kunnen, zoals sociale interactie, humor en kunst.”

Dat geldt volgens Braakman ook voor softwareontwikkeling; ook al zijn er geluiden dat computers steeds meer zelf gaan programmeren, is het maar de vraag wanneer het zo ver is. “We hebben nog een lange weg te gaan voordat ontwikkelaars overbodig zijn. De software die nu nog door computers wordt ontwikkeld, zakt nog vaak door zijn hoeven.” Als we over dertig jaar terugkijken op 2015, denken we dat dan nog steeds? “Goede vraag. Je kunt ook niet alles van te voren zien aankomen. Zo was de razendsnelle opkomst van het internet in de jaren negentig ook voor iedereen een verrassing. Hoe de wereld er in 2045 uitziet is onmogelijk te voorspellen. Dat IT daar een nog grotere rol in gaat spelen staat echter buiten kijf.” ■

Lokaal verwarmen, verlichten en verbeteren van de akoestiek, daar waar het nodig is

Pillen Group is dé werkpleksspecialist

De Lichtenvoordse Pillen Group laat zich niet gemakkelijk in één zin omschrijven. Het familiebedrijf bestaat grofweg uit drie afdelingen; materiaalbewerking, checkout systems en eindproducten. Op het eerste gezicht hebben de verschillende divisies weinig met elkaar te maken. Toch zijn er de nodige overeenkomsten. Zo staat in het hele bedrijf innovatie centraal. In de showroom zijn de nieuwste snufjes te bewonderen. Specialist Theo Pillen legt uit.

TEKST EN FOTOGRAFIE [ELLY MOLENAAR](#)

Specialist in metaalbewerking

Pillen Group is een volwaardig specialist in de maakindustrie. “We bewerken alle materialen, van hout tot aluminium en van kunststof tot metaal”, zegt Pillen. “Het betekent dat we de producten die we bedenken ook in eigen huis ontwikkelen. Maar we leveren ook veel aan andere bedrijven. Binnen de Pillen Group is Pillen Industries bijvoorbeeld de specialist in toelevering van grote verspaning voor onder meer de gasindustrie en de offshore-industrie. Ook plaatbewerking behoort tot onze specialismen.” Pillen Group denkt bovendien graag mee met medewerkers van allerlei bedrijven op het gebied van verlichting, verwarming en akoestiek. “We worden niet voor niks werkplekspecialisten genoemd.”

HeatFun

Hoe vaak komt het niet voor dat, in een kantoorruimte, de ene medewerker het warm heeft en de ander koud. De kachel wordt op zo'n moment vaak hoger gezet

voor die ene persoon. “Helemaal niet nodig”, zegt Pillen. Zijn innovatie HeatFun zorgt ervoor dat werkplekken lokaal en gericht verlicht én verwarmd kunnen worden. “Met infraroodverwarmingen die je bovendien het uiterlijk kunt geven dat jij wilt.” Een kantoorruimte goed en op een energiezuinige manier verwarmen is best lastig. Tegenwoordig bestaan veel moderne gebouwen uit glas. “Als de zon daarop schijnt, kan het erachter erg warm worden”, zegt Pillen. “Terwijl het aan de andere kant van de ruimte steenkoud is. HeatFun lost dit klimaatprobleem volledig op.”

Stralingswarmte

In de Lichtenvoordse showroom is te zien en te voelen hoe het HeatFun-systeem werkt. Boven de tafel hangt een paneel met heldere ledlampen. Dat het paneel behalve licht ook warmte afgeeft, is niet te zien, maar zeker wel te voelen. Eronder is het aangenaam warm. “Alleen aan de tafel waaraan we zitten”, zegt Pillen. “Waarom

zou je tenslotte de hele ruimte verwarmen als we toch alleen maar hier zitten? De infraroodverwarmingen van HeatFun verwarmen plaatselijk en zijn daardoor energiezuinig. Daar waar behoefte is aan warmte, kan HeatFun verwarmen.”

De verwarmingspanelen van Pillen Group zijn er in allerlei soorten en maten. Op de werkplek kunnen ze gemakkelijk onder het bureau geplaatst worden. Collega's merken er bovendien niets van.

Omdat Pillen begrijpt dat veel van zijn klanten geen tijd hebben naar de Achterhoek te reizen om de showroom te bezoeken, rijdt er ook een speciale showroomauto rond. “Daarin zit alles om zelf te ervaren hoe HeatFun werkt.”

Ouderenzorg

Momenteel wordt de nieuwste innovatie van de Pillen Group nog vooral in de retail-, industriële en utiliteitsomgeving toegepast. Het familiebedrijf heeft al aan

"Geluid, licht en verwarming zijn speerpunten waarin we steeds innoveren. De werkplek van de toekomst staat vol producten van ons."

een aantal grote spelers in de retailmarkt geleverd. Maar Pillen is ervan overtuigd dat HeatFun ook in de ouderenzorg de toekomst heeft. Net als in ziekenhuizen en bij woningbouwstichtingen. "In een aantal zorginstellingen worden nu al prototypes van HeatFun gebruikt. Binnenkort komt er ook een verwarmingspaneel bij in het assortiment dat slechts één centimeter dik is en bovendien mobiel en antibacterieel is." Infraroodstraling voelt prettig aan. Denk maar aan de zon die je huid verwarmt, zelfs als de buitenlucht koel is. Bovendien heeft infraroodstraling een gunstig effect op de gezondheid.

Besparen

Behalve comfort, is duurzaamheid bij de producten van Pillen Group enorm belangrijk. Pillen: "HeatFun vervangt de reguliere verwarming niet volledig, maar gevolg is wel dat die een paar graden lager gezet kan worden. Iedere graad bespaart je zeven procent op je energiefactuur. Reken dus maar uit hoeveel je daarop kunt verdienen."

Werkplek- en interieurspecialisten

Het idee voor HeatFun is ontstaan op de checkout systems-afdeling van Pillen Group, waar kassameubelen en balies worden ontwikkeld. "In een supermarkt is het namelijk erg prettig wanneer de kassamedewerkers in een comfortabele temperatuur en met voldoende licht kunnen werken, terwijl de levensmiddelen koel blijven. Bovendien is het voor klanten, die

Theo Pillen

doorgaans met jassen aan en sjaals om hun boodschappen komen doen, prettig als de temperatuur in de winkel niet zo hoog is." De kassameubelen die door Pillen Group ontwikkeld zijn, kunnen worden uitgerust met nog veel meer innovatieve snuffjes. Zo kunnen ze bijvoorbeeld, door een simpele draaibeweging toe te passen, gemakkelijk omgebouwd worden tot zelfscankassa's. Alles om het er zo aangenaam mogelijk te maken voor medewerker én klant. Dat principe geldt ook voor de kantooromgeving. "We ontwikkelen scheidingswanden en roomdividers met een akoestische werking. Ze werken geluiddempend. Onmisbaar als je rustig wilt werken in een drukke kantoorruimte." Pillen denkt out of the box en maakt eindproducten die gecombineerd kunnen

worden met verwarming, verlichting en akoestische materialen. Alles om het comfort te verbeteren in het interieur.

Toekomst

Pillen Group werkt veel samen met buitenlandse klanten. Het Achterhoekse bedrijf bedient de Duitse markt. "Maar steeds meer Nederlandse bedrijven ontdekken ook de voordelen van de innovaties die we ontwikkelen en leveren", zegt Pillen. "Geluid, licht en verwarming zijn speerpunten waarin we steeds innoveren. De werkplek van de toekomst staat vol producten van ons." ■

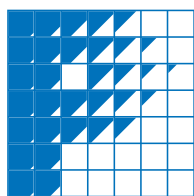
www.pillen.eu

De Pillen Group is een familiebedrijf sinds 1956. Door de jaren heen is de organisatie (inter) nationaal doorgroeid met veel gerenommeerde klanten als referentie. De organisatie bestaat inmiddels uit verschillende bedrijven met eenieder een eigen specialisme; van toelevering in de fijnmechanische industrie tot eindproduct in de interieurbouw. Van kleine uitvinder tot groot merk uw toeleverancier in de metaalbewerking

Van kleine uitvinder/ ontwerper tot groot internationaal merk kunt u bij Pillen terecht.
Daag ons eens uit en we zullen u verbazen.

Pillen
GROUP

Postbus 75 - 7130 AB Lichtenvoorde
T: +31 (0)544 390 000 - info@pillen.eu
WWW.PILLEN.EU

Industrie en techniek verdienen meer aandacht

Krachtige motor van de economie

TEKST CEES LOUWERS

Nederland is een dienstenland. Ruim driekwart van het Bruto Nationaal Product komt voor rekening van dienstensectoren. Door deze prominente performance krijgen industriële en technische bedrijvigheid vaak minder aandacht. Ten onrechte. "Wij hebben de blunder begaan door te denken dat onze economie alleen met diensten zou kunnen groeien," stelt FME-voorzitter Ineke Dezentjé Hamming. "Maar onze verdienkracht zit juist in de industrie." De industrie heeft het hoogste aandeel in de inkoop bij andere sectoren en is grotendeels verantwoordelijk voor de Nederlandse exportprestaties. En oplossingen voor uitdagingen op het gebied van zorg, duurzaamheid en mobiliteit moeten vooral komen van technische innovaties.

De aandacht voor dienstverlening – onder meer bij politiek en bestuur – is niet onverklaarbaar. Het is een schone vorm van bedrijvigheid met veelal hoogopgeleide medewerkers. In de groeiende economie die jarenlang vanzelfsprekend leek, presteerden

dienstverlenende bedrijven bovengemiddeld. In een periode van laagconjunctuur daalt de werkgelegenheid er echter veelal juist sterker. Een te eenzijdig economisch profiel maakt kwetsbaar. Plus dat het door structurele ontwikkelingen zoals de verre-

gaande automatisering maar de vraag is of toekomstige groei ook meer arbeidsplaatsen in de dienstverlening oplevert.

Nieuwe markten

De industrie heeft met 28% het hoogste aandeel in het intermediaire binnenlandse verbruik. Volgens het rapport MyIndustry 2030 van het economisch bureau van ING vertegenwoordigt de inkoop bij andere sectoren – waaronder veel dienstverleners – een waarde van bijna € 60 miljard. Ook creëren technologische innovaties markten en diensten die zorgen voor nieuwe werkgelegenheid. Goed voorbeeld is de ontwikkeling van tablets en smartphones. Zonder deze producten zou er geen groeiende groep app-ontwikkelaars bestaan. Verder is de industriële sector bij uitstek internationaal geïntereerd. Zij vormt een belangrijke pijler onder de export die onze economie de afgelopen jaren nog enigszins overeind hield. Het zijn vooral industriële bedrijven die ervoor zorgen dat Nederland kan profiteren van de groei in opkomende economieën. Met dienstverlening is het veel lastiger om substantieel te scoren buiten de landsgrenzen. Het aandeel in de export blijft steken op 20%.

Foto Jan Jong Fotografie

Ineke Dezentjé Hamming: 'Wat we nodig hebben, is een slagvaardige en daadkrachtige nationale aanpak. Er is geen tijd te verliezen.'

Kwaliteit van leven

Technische bedrijven zijn verantwoordelijk voor innovaties op cruciale gebieden als ICT, zorg en duurzaamheid. Dat die hard nodig zijn, blijkt uit het perspectief dat het eerdergenoemde ING-rapport schetst. In 2030 is wereldwijd 40% meer vraag naar energie, er leven 80% meer 60-plussers en rijden 300% meer auto's. Technologische oplossingen en innovaties zijn noodzakelijk om deze uitdagingen het hoofd te bieden. Kijk bijvoorbeeld naar de zorg. Het aantal ouderen neemt toe en door de ontwikkeling van de medische wetenschap leven mensen met chronische ziektes vaak langer. De zorgbehoefte stijgt de komende jaren dus fors, terwijl het aantal beschikbare handen juist afneemt. Nieuwe technologie moet uitkomst bieden. Denk bijvoorbeeld aan thuismonitoring na een ziekenhuisopname, alarmering door intelligente sensoren in de woning en videocommunicatie voor zorg op afstand. Het zijn maar een paar voorbeelden van oplossingen die wereldwijd een enorme impact hebben. Zij dragen bij aan de kwaliteit van leven in brede zin en zijn economisch zeer kansrijk, zeker voor Nederlandse technische en industriële bedrijven.

Crossovers

Samenwerking is een van de voorwaarden om die mogelijkheden te benutten. Niet alleen tussen technische disciplines onderling maar ook met andere sectoren. Want juist crossovers – ontwikkelingen waarbij verschillende vakgebieden elkaar raken – leiden tot echte innovaties. Combinaties van bijvoorbeeld technologie en zorg, transport en verduurzaming of technologie en bouw hebben een enorme potentie.

Maar die verbindingen moeten wel gelegd en benut worden. Communicatie is daarbij van groot belang. Een punt van aandacht, want het is veelal niet de sterkst ontwikkelde eigenschap van technici.

Weinig sexy

À propos technici: die moeten er wel in voldoende mate zijn. En technische opleidingen zijn onder jongeren niet bijzonder populair. Zeker als de economie aantrekt, dreigen op verschillende niveaus tekorten. Steeds minder vaklieden stromen in en de jarenlange negatieve trend bij het animo voor hbo- en universitaire opleidingen leidt tot schaarste. Techniek en industrie kampen ten onrechte met een weinig sexy imago. Want zoals het ING-rapport benadrukt, het beeld van rokende schoorstenen en smeerolie klopt al lang niet meer. Het gaat veelal om schone, hoogwaardige bedrijvigheid met grote maatschappelijke relevantie. Om het tij te keren, is het zaak dat werkgevers hun terughoudendheid laten varen. Zij moeten het perspectief en de relevantie van hun activiteiten beter uitdragen.

Smart Industry

Meer dan 270 Nederlandse bedrijven gaven in april acte de présence op de Hannover Messe, 's werelds grootste technologiebeurs. Ineke Dezentjé Hamming, voorzitter van de ondernemingsorganisatie voor de technologische industrie FME benadrukte tijdens de beurs dat bedrijven klaar moeten zijn voor de vierde industriële revolutie. Na stoommachine, elektriciteit en computer voltrekt zich een radicale verandering door nieuwe productietechnologieën en de verregaande

integratie van ICT in het bedrijfsproces. Hoe hierop in te spelen, staat in het rapport Smart Industry dat op de Hannover Messe werd overhandigd aan minister-president Mark Rutte. Het is een gezamenlijk initiatief van FME, TNO, het ministerie van Economische Zaken, VNO-NCW en de Kamer van Koophandel. Het rapport pleit onder meer voor het versneld ontwikkelen en toepassen van nieuwe producten, productietechnologieën en businessmodellen op basis van reeds beschikbare kennis. Daarnaast moet de cross-sectorale kennisontwikkeling en -overdracht worden bevorderd. Kennis en vaardigheden van werknemers moeten verder worden vergroot en ook randvoorwaarden als een excellente ICT-infrastructuur verdienen aandacht. “De toekomst is aan Smart Industry,” aldus de FME-voorzitter. “Wat we nodig hebben, is een slagvaardige en daadkrachtige nationale aanpak. Er is geen tijd te verliezen.”

Achterstand inhalen

Industriële en technische bedrijven zijn een bron van innovatie, zorgen voor directe en indirecte werkgelegenheid en dragen met een hoog exporttaandeel substantieel bij aan de kracht van de Nederlandse economie. Hoog tijd dus voor meer aandacht van beleidsmakers en politiek. “Daar waar Duitsland tien jaar geleden al begon met hervormen en een consistent investeringsbeleid, bleef dat in Nederland uit,” constateert Dezentjé Hamming. “Wij hebben de blunder begaan door te denken dat onze economie alleen met diensten zou kunnen groeien. Maar onze verdienkracht zit juist in de industrie. En die achterstand moeten we nu inhalen.” ■

"Iedereen die hier de opleiding verlaat, heeft werk in de bouw", aldus Piet Koppelaar.

ReVaBo Oosterbeek

Bouwen aan vakmanschap

Al 31 jaar voorziet ReVaBo in Oosterbeek bouw- en timmerbedrijven uit de regio Arnhem en Zuid-West Veluwe van goed opgeleide vakmensen. Voor jongeren die willen werken en tegelijkertijd leren voor een vakdiploma timmeren, metselen of machinaal timmeren verzorgt het leerbedrijf de werving en opleiding. Tevens coördineert ReVaBo bijscholingscursussen voor medewerkers die al werkzaam zijn in de bouw.

Het inlenen van de leerlingen is voor aannemers en bouwbedrijven die met ReVaBo samenwerken zonder risico's doordat de jongeren bij het opleidingsbedrijf op de loonlijst staan. "In feite zijn wij dus de werkgever van de leerling", vertelt Piet Koppelaar, directeur van ReVaBo in Oosterbeek. "Wij werven ze en zorgen dat ze opgeleid worden, maar doen bijvoorbeeld ook de salarisadministratie en de begeleiding. Wij volgen de leerlingen, houden goed in de gaten hoe hun vorderingen zijn en onderhouden het contact met school en met de aannemer of de timmerfabriek

“Je kunt wel degelijk carrière maken in de bouwsector”

waar ze het vak leren. Op deze manier worden de bedrijven waar de leerlingen werken ontzorgd.”

De leerlingen die via ReVaBo aan de slag gaan krijgen een baangarantie van twee jaar, dat eventueel nog met twee jaar verlengd kan worden. “Ze gaan een dag in de week naar school en werken vier dagen per week bij de aannemer. Scholen waar wij mee samenwerken zijn ROC Rijn IJssel uit Arnhem, Vakcollege De Meerwaarde uit Barneveld, het Hoornbeek College in Amersfoort en ROC A12 uit Ede. De bedrijven waar onze leerlingen werkzaam zijn komen allemaal uit de regio FoodValley en Arnhem. Inmiddels zijn er zo'n 160 bedrijven waar wij mee samen werken.”

Stoere kerels

Leerlingen kunnen bij ReVaBo leren en werken tot en met niveau 3. “Maar ze kunnen ook na deze opleiding via hun werkgever verder met niveau 4”, zegt Koppelaar. “Het gebeurt regelmatig dat ik leerlingen van vroeger tegenkom die inmiddels zelf aannemer of uitvoerder zijn. Prachtig om te zien wanneer leerlingen uitgroeien van schuchtere jongens tot stoere kerels met een eigen bus.”

Koppelaar zegt het te betreuren dat veel jongeren een verkeerd beeld van werken in de bouw hebben. “Veel van hen denken dat werken in de bouw zwaar is. Bovendien kijken veel ouders naar het carrièreperspectief en zien zij ook de combinatie werken en leren vaak niet zitten. Terwijl je wel degelijk carrière kunt maken in deze sector.”

Volgens hem begint het verkeerde beeld dat geschept wordt van de bouw, maar ook van techniek in het algemeen, al op jonge leeftijd. “Kijk naar de basisscholen, daar wordt nauwelijks aandacht besteed aan het vak techniek. Bovendien werken er bijna alleen maar onderwijzeressen in het basisonderwijs die nu eenmaal minder affiniteit met techniek hebben.”

Trots

Om de bouw te promoten onder jongeren is ReVaBo regelmatig aanwezig op manifestaties zoals de Techniekdag, TechnoDiscovery en de Bouw Inspiratiedag. “Tijdens de Bouw Inspiratiedag in Veenendaal konden kinderen uit groep 7 en 8 bij ons stoeltjes voor hun iPhones timmeren. Hier werd heel enthousiast op gereageerd”, zegt Koppelaar. “Ook geven we regelmatig voorlichtingen op scholen.” Volgens Koppelaar merkt ook hij dat nog steeds weinig meisjes kiezen voor een opleiding in de bouw. “Je ziet wel steeds meer dat meisjes voor een opleiding in de interieurbouw kiezen. Toch zouden zij ook uitstekend geschikt zijn voor een opleiding in het onderhoud. Juist omdat hier een stukje communicatie en sociale vaardigheden bij komt kijken. Om het imago van de bouw op te krikken, zouden veel ondernemers hun hand in eigen boezem moeten steken, stelt hij. “Ondernemers en hun medewerkers zouden positiever moeten praten over de bouw. Ze hoeven zich niet te schamen voor hun beroep. Wanneer ze op een verjaardag zijn, zouden ze bijvoorbeeld kunnen vertellen hoe trots ze op hun vak zijn.”

Tot slot voorspelt Koppelaar dat het nijpende tekort aan goed personeel in de bouw nog niet ten einde is. “Dit wordt de komende tijd nog veel erger door de vergrijzing en ontgroening. Jongeren zouden niet zo huiverig moeten zijn om in de bouw te gaan werken. Iedereen die hier de opleiding verlaat, heeft werk in de bouw.” ■

ReVaBo Oosterbeek
Pastoor Bruggemanlaan 33A
6861 GR Oosterbeek
info@revabooosterbeek.nl
www.revabooosterbeek.nl

BIJSCHOLINGSCURSUSSEN

ReVaBo Oosterbeek coördineert tevens bijscholingscursussen voor medewerkers die al werkzaam zijn in de bouw. Iedere cursus kan op maat aangeboden worden voor een of meerdere medewerkers binnen een bedrijf. “Hiermee kan bij de medewerkers de kennis verbreed of op peil gehouden worden. Cursussen waar je aan kunt denken zijn bijvoorbeeld BHV, VCA, maar ook vaktechnische opleidingen als E en W en Efficiënt werken met de 10 ton meter kraan.”

De nieuwste aanwinst op het gebied van bijscholingscursussen is de cursus Deskundig AsbestVerwijderaar (DAV) en Deskundig Toezichthouder Asbestverwijderaar (DTA). “Met deze cursus gaan we binnenkort van start”, benadrukt Koppelaar. “Hiervoor hebben we een speciale ruimte in onze torenzaal ingericht. Voor deze sector willen we ook herintreders en werkzoekenden werven en opleiden in samenwerking met een regionaal uitzendbureau.”

'Slim automatiseren maakt industrie flexibeler'

Bedrijfspan Cellro

Hoe ziet de toekomst van de industrie eruit? De meeste mensen denken dan aan robots die het zware werk van ons overnemen. Maar is dat wel zo? Bram de Koning, directeur van automatiseringsbedrijf Cellro, geeft zijn visie op de toekomst van een slimme maakindustrie.

Hoe vooruitstrevend Nederland op sommige gebieden ook is, de maakindustrie is altijd vrij conservatief gebleven. Natuurlijk is automatisering al lange tijd geen vies woord meer, maar innovatie die zó ver gaat dat een robot de plek van de vakman achter de machine volledig overneemt? “De vraag is niet of deze verandering gaat plaatsvinden, maar alleen wanneer”, stelt Bram de Koning, directeur/eigenaar van Cellro Automatisering in Veenendaal. “Zo'n 60 tot 70 procent van het werk in de metaalindustrie leent zich ervoor om geautomatiseerd te worden. Dat zal dus ook gebeuren. Eerst door de innovators, maar al snel zal de hele markt meebewegen. Het is een niet te stuiten opmars die je terugziet in alle industrieën.”

Reputerende handelingen
Cellro Automatisering ontwikkelt intelligente robotcellen die het productieproces in de verspanende industrie efficiënter en dus

kostenbesparender maken. Hierbij worden mens en machines optimaal ingezet. “Wat de mens achter de machine doet, neemt de techniek over”, vertelt De Koning. “Dan heb ik het met name over de repeterende handelingen, het 'domme werk' om zo maar te zeggen, die worden overgenomen door de techniek. De vakman wordt steeds meer procesoperator.” Toch hoeft men niet bang te zijn dat de vakman volledig van de werkvloer verdwijnt. “Geen enkel hooggeautomatiseerd systeem kan zonder mensen. Honderd procent automatiseren is niet mogelijk en dat zal ook niet snel gebeuren”, stelt de Koning. “Op cruciale kruispunten in het proces zal de menselijke factor altijd nodig blijven. Dan heb ik het met name over belangrijke keuzes die gemaakt moeten worden op basis van ervaring. Sommige dingen kunnen gewoonweg niet automatisch geprogrammeerd worden. Maar dan heb je het over 5 procent, tegenover 95 procent van het werk

dat prima geautomatiseerd geprogrammeerd kan worden.”

Over wat dat betekent voor het onderwijs is De Koning helder. “We hebben in het feitelijke productieproces steeds minder mensen nodig. De vraag naar hoger opgeleide medewerkers, die niet alleen voor een vak maar vooral een proces worden opgeleid, groeit. We hebben mensen nodig die analytisch kunnen denken en het productieproces continu willen verbeteren. Dat betekent dat het onderwijs hierin moet veranderen.”

Oorsprong

Hoewel automatisering in alle lagen van de industrie doorsijpelt, hebben veel bedrijven nog geen idee hoe ze ermee om moeten gaan. “Men worstelt met de overgang van mensenwerk naar ICT. Logisch ook als je kijkt naar de oorsprong van deze bedrijven. De meeste maakbedrijven zijn gestart door mensen die van oudsher zelf achter de machine stonden. Doeners, die voor zichzelf

Bram de Koning

Xcelerate – robotcel

begonnen en langzamerhand zijn doorgegroeid tot waar ze nu staan.” Voor veel van deze bedrijven werkt de 'conventionele' manier van werken prima. Waarom zouden zij dan toch moeten innoveren? “De klant vraagt om steeds kortere levertijden, hogere kwaliteit en meer flexibiliteit. Dit is essentieel om in de toekomst te blijven bestaan. Bedrijven die niet automatiseren vallen heus niet meteen om. Je houdt het vol tot de hooggeautomatiseerde bedrijven helemaal rendabel zijn. Ondernemers denken vaak dat hun bedrijf meer star wordt, maar van slim automatiseren word je juist flexibeler.”

Analyseren van data

“Het analyseren van data wordt steeds belangrijker. Veel ondernemers beschikken wel over data maar kunnen er weinig mee. Hier zijn we als Cellro volop mee bezig”, vertelt De Koning. “Het is belangrijk om te weten wat de werkelijke kostprijs is van een product en wat een bepaalde verandering van bewerkingsstrategie of gereedschap voor gevolgen heeft voor de prijs. Hooggeautomatiseerde systemen zullen dit in de toekomst meer en meer real time monitoren en zichtbaar maken.”

Nieuwe productietechnologieën zoals 3D printing ziet De Koning niet als een bedreiging. “Deze ontwikkeling zie ik alleen in een niche markt toegepast worden. Het is perfect bij het gebruik van dure exotische materialen en voor lichtgewicht constructies. Toch is het weghalen van materiaal altijd nog goedkoper dan materiaal opbrengen, vooral omdat hierna nog een afwerking moet plaatsvinden. Wel wordt de verspanende industrie door deze nieuwe ontwikkelingen getriggerd om slimmer te gaan werken. Het daagt de sector uit om kleine series en enkelstuks met een korte levertijd te produceren. Als jij in 2 à 3 dagen kunt leveren, komen klanten sneller naar jou toe.”

Rendement verhogen

De maakindustrie is een winstgevende industrie. Je kunt met het huidige prijsniveau het rendement verhogen. Het is juist nu de moeite waard om die slag te maken. Hiervoor moeten wel een aantal stappen worden gezet, aldus De Koning. “Durf te kiezen. Breng focus aan welke werkzaamheden je wel en niet doet. 80% van je werk moet je afstoten en in de overgebleven 20% moet je de beste willen worden. Dat betekent afscheid nemen van bepaalde klanten en bepaalde werkzaamheden. Automatiseer integraal. Eén slimme automatisering heeft beperkt nut als de rest van je processen daar niet optimaal op aansluit. En als laatste, haal zoveel mogelijk mensen uit het directe proces om levertijd, kwaliteit en flexibiliteit te vergroten. Uiteraard doe je dat niet in één keer, maar je bouwt het ene af en het andere op. Op die manier kunnen we ook in de toekomst spreken van een slimme en duurzame maakindustrie in de Valleiregio en ver daarbuiten.” ■

www.cellro.com en www.rctgelderland.nl

Ondersteuning nodig bij het realiseren van een slimme en duurzame maakindustrie? Vanaf 1 januari is innovatiemakelaar Wicha Benus bereikbaar via RCT Gelderland.

www.rctgelderland.nl of
06 - 52524336

Techniek is overal. In elke sector en op elke werkplek speelt techniek een rol, groot of minder groot. In de zorg, energievoorziening, bouw en industrie, ICT, voedselproductie of onze mainports: technologie is niet weg te denken. Mede dankzij goed opgeleide technici heeft Nederland een sterke concurrentiepositie in de wereld. Om die positie te houden is het essentieel dat de instroom van jongeren in technische opleidingen toeneemt. Nog steeds kiezen te weinig jongeren voor een toekomst in de techniek. Ten onrechte, want een technische opleiding geeft meestal garantie op een baan met carrièreperspectieven en een goed belegde boterham.

Voorzichtige stijging aantal techniekleerlingen

“Laat jongeren zelf ervaren hoe leuk techniek is”

28.000 technische vacatures

Werkgeversvereniging VNO-NCW heeft een grotere instroom van jongeren in technisch onderwijs hoog op de agenda staan en is een van de ondertekenaars van het Nationaal Techniepact 2020, dat in mei 2013 werd gesloten. Het Techniepact is een gezamenlijke aanpak van onderwijsinstellingen, werkgevers, werknemers, jongeren, topsectoren, regio's en Rijk om te zorgen voor meer technisch geschoolde vakmensen. Het is een ambitieus plan, maar de ondertekenaars maken het waar. Zo is het aandeel instromende bèta-studenten aan de universiteit in de afgelopen tien jaar gestegen van 26% naar 35% (19.123 in 2014/2015). In het hbo is het aandeel technische studenten met vier procent

gegroeid naar 22% en steeds meer leerlingen in het voortgezet onderwijs kiezen voor een technisch profiel. “Desondanks zijn er nog steeds 28.000 openstaande vacatures voor bijvoorbeeld elektromonteurs en cybercrimespecialisten”, zegt Marcel Hielkema, voorzitter van VNO-NCW in Gelderland. “In Gelderland zijn veel bedrijven gevestigd met specifieke technische kennis. Als de economie verder aantrekt, neemt de vraag naar technisch personeel alleen maar toe. Het dreigende tekort aan bèta-technici wordt een belangrijk knelpunt voor het toekomstig groeivermogen van de economie in Oost-Nederland. Het is belangrijk dat ondernemers inspelen op die ontwikkeling. Dat betekent dat we nu moeten investeren in jongeren. Uitleggen dat techniek toekomst

heeft en veel werkgelegenheid biedt. Maar vooral: jongeren zelf laten ervaren hoe leuk techniek is”, vindt Hielkema.

Techniekdagen

Om die reden is VNO-NCW Midden vijftien jaar geleden samen met regionale onderwijsinstellingen, overheden en bedrijfsleven gestart met de organisatie van Techniekdagen, eerst in de Achterhoek, later ook in De Liemers, Arnhem en Nijmegen. De techniek krijgt tijdens de Techniekdagen in alle facetten en op elk niveau aandacht. “Het doel hiervan is jongeren op vroege leeftijd kennis te laten maken met technische beroepen”, legt Hielkema uit. “Scholen en bedrijven presenteren doe-activiteiten, zodat de jonge bezoekers spelenderwijs ontdekken hoe leuk techniek

JEUGD WEET TECHNIEKDAGEN STEEDS BETER TE VINDEN

In het najaar werd voor de zevende keer de Techniekdag Nijmegen georganiseerd, dit keer bij het junior Technoviom. Met ruim 4000 bezoekers was de dag een daverend succes. Ook de Techniekdagen in de Achterhoek, Arnhem en De Liemers noteren grote bezoekersaantallen. "Ik ben erg tevreden met de fantastische belangstelling", reageert Pieter de Boer, regiomanager VNO-NCW regio Arnhem-Nijmegen enthousiast. "VNO-NCW Midden heeft in het verleden de Techniekdagen opgestart om jongeren te interesseren voor een toekomst in de techniek.

Veel ondernemers in de technische branches hebben moeite om goed geschoold personeel te vinden. Willen deze bedrijven in de toekomst concurrerend blijven dan moeten deze zich inzetten op het interesseren van de jeugd voor een toekomst in de techniek", legt De Boer uit.

Dat techniek allang niet meer alleen voor mannen is of dat het alleen aan auto's sleutelen is, blijkt wel op de Techniekdagen. In Nijmegen waren 25 enthousiaste bedrijven aanwezig die een activiteit organiseerden.

De Koninklijke Luchtmacht was er met een professionele flight-simulator, Synthon schoof aan om de jeugd te tonen hoe interessant het is om als laborant te werken en het was mogelijk om met een 3d-printer je eigen speelgoed te printen, zelfs een drone! Daarnaast waren NXP, NACCO en SMIT transformatoren ook van de partij.

De eerstvolgende Techniekdag is op 19 maart 2016 bij MPS in Lichtenvoorde.

Wilt u ook een activiteit organiseren tijdens een Techniekdag? Neem contact op met Pieter de Boer, regiomanager VNO-NCW regio Arnhem-Nijmegen, 06-53786919.

is." VNO-NCW werkt nu aan een doorontwikkeling van het Techniekpact. Resultaten worden in kaart gebracht, de driedeling kiezen, leren, werken blijft en de regionale aanpak wordt doorgezet en versterkt. In het Techniekpact 2016-2020 komt meer aandacht voor ICT (en smart industry), cross sectorale activiteiten (en mobiliteit) en 'Een leven lang leren'. De tweede fase van het Techniekpact wordt voorjaar 2016 bekrachtigd.

Aandacht voor kwaliteit opleidingen

Een hogere instroom in technische opleidingen is belangrijk, maar de inzet van VNO-NCW is breder. Net zoveel aandacht gaat uit naar de kwaliteit van opleidingen. Hielkema: "De kwaliteit is primair een taak van het onderwijs, maar het is belangrijk dat het bedrijfsleven zelf ook bijdraagt, bijvoorbeeld door docenten te ontvangen voor korte stages, zelf gastlessen te verzorgen of met het hoger onderwijs marktgerichte Associates degree (Ad)-opleidingen te starten." Deze tweejarige hbo-studie met een eigen graad leiden werkenden met een mbo4 diploma, mbo-doorstromers en havisten op tot

een hbo werk- en denkniveau. "Ik weet van leden dat zij hier een groeiende behoefte aan hebben en ben daarom blij met de verdere positionering van de Ad-opleidingen, waar minister Bussemaker dankzij lobby van VNO-NCW nu plannen voor heeft". ■

Marcel Hielkema

Sinds de oprichting in 1974 is W. ten Ham in Ede uitgegroeid tot een actieve speler in de staalwereld. In 2009 is er naast de constructie BV ook een plaatwerk BV opgericht. Als vakspecialist wordt ten Ham met regelmaat ingeschakeld voor veelal bijzondere constructies. Gemeenten, bouwbedrijven- en aannemers, aanleg- en onderhoudssector, machinebouwers, kunstenaars en particulieren doen graag een beroep op de expertise van Ten Ham en zijn team. "Elke opdracht is voor ons een nieuwe uitdaging. Wij zijn pas tevreden als elk detail klopt."

TEKST: PIEN KOOME

W. ten Ham Plaatwerk BV

Bijzondere opdrachten vereisen maatwerk

Passie voor vakwerk, plezier in het werk en kwaliteit leveren bij elke klus. Deze uitgangspunten kenmerken de werkwijze van W. ten Ham. "De eerste plaatbewerkingen werden uitgevoerd voor de agrarische sector", memoreert Bram ten Ham. "We maakten voersilo's voor pluimvee en varkens. Door de toenemende vraag werden de werkzaamheden steeds verder uitgebreid. De constructietak betrok een nieuwe hal op het industrieterrein Kievitsmeent. Zo ontstond naast constructiewerk eind 2008 ruimte om een plaatwerkafdeling aan de Schampsteeg te hebben." Vanaf dat moment zijn activiteiten van het constructiebedrijf en het plaatwerk gesplitst en op twee locaties voortgezet. Broer Wim richt zich met zijn bedrijf op het constructiewerk, Bram houdt zich samen met een team van tien vakmensen bezig met uiteenlopende opdrachten voor plaatbewerkingen.

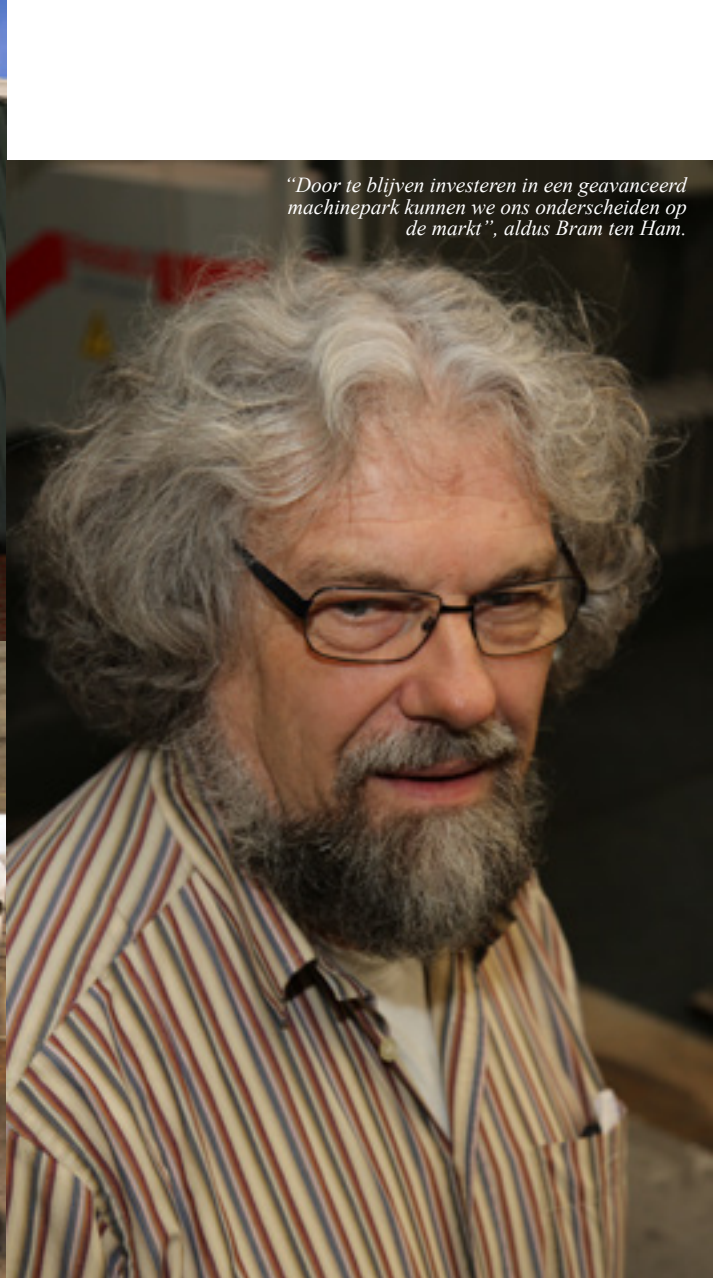
Diversiteit in opdrachten

Voor Bram ten Ham was het een bewuste keuze om niet voor schaalvergroting te kiezen, maar voor diversiteit in bijzondere opdrachten. "We hebben bijvoorbeeld geïnvesteerd in een HD Plasmamachine en een 2,5D-watersnijmachine, waardoor het mogelijk is om hogere kwaliteit snijwerk en zeer nauwkeurige bewerkingen uit te voeren." Bij watersnijden kunnen in principe alle materialen gesneden worden, van rvs, staal en koper tot graniet en beton. Diktes tot 200 millimeter zijn geen probleem. Watersnijden is een koude techniek, waarbij geen thermisch belaste zones in het materiaal ontstaan. Hierdoor veranderen de materiaaleigenschappen niet. "Alle opdrachten worden op kantoor voorbereid", licht Ten Ham verder toe. "Al jaren werken we met CAD/CAM machines, zodat tekeningen in 3D en exacte berekeningen kunnen worden

gemaakt." Door bij te blijven in techniek en medewerkers voortdurend te scholen, is het plaatwerkbedrijf uit de Vallei uitgegroeid tot een speler van betekenis. "We wilden geen massaproductie en een bedrijf dat 24/7 operationeel is. Ik kies liever voor een team gemotiveerde mensen die met plezier naar hun werk gaan en tevreden klanten die terugkerende opdrachten bij ons neerleggen. Uiteraard is omzet ook belangrijk, maar bij ons zeker niet zaligmakend."

CorTenstaal voor bijzondere toepassingen

Ook de plaatwerkindustrie had de afgelopen jaren last van de recessie. Bij Ten Ham heeft dat ook wat opgeleverd: toepassingen met CorTenstaal zorgden voor bijzondere opdrachten. Bram legt uit: "Het mooie van CorTenstaal is dat het weervast is. De bovenste laag roest, maar alles wat er onder

“Door te blijven investeren in een geavanceerd machinepark kunnen we ons onderscheiden op de markt”, aldus Bram ten Ham.

zit, blijft in tact. Hierdoor fungeert de toplaag als bescherming. Nabehandeling met een coating is niet nodig en zelfs ongewenst. De CorTenstaal samenstelling bevat koper en is daardoor corrosievaster. Het meest opvallend aan dit duurzame materiaal is de mooie, egale en warme roestkleur die na verloop van tijd ontstaat.” Inmiddels hebben de vakspecialisten van Ten Ham al meerdere bijzondere opdrachten met dit materiaal uitgevoerd. “Grafwerken, plantenbakken en bijzonder gevormde trappen. In het Baarnse bos hebben we een project uitgevoerd met grote bogen waarin allerlei bladmotieven verwerkt zijn. Ook kunstwerken van Klaas Gubbels zijn door ons bewerkt. Door deze nieuwe toepassing te integreren in ons aanbod, wordt de opdrachtenstroom gedifferentieerd, waardoor onze mensen voortdurend worden uitgedaagd.

Een totaal andere benadering dan bij een productiebedrijf.”

Middelpunt van Nederland Momenteel draagt Ten Ham bij aan het upgraden van het Middelpunt van Nederland op de Goudsberg in Lunteren. “Het is een toonaangevend project, dat niet alleen interessant is om uit te voeren, maar ook bijdraagt aan onze landelijke naamsbekendheid als plaatwerkbedrijf dat in staat is om niet-alledaagse toepassingen uit te voeren.” Ook werden recent de schoorstenen van een luxueuze villa in Vught met koper bekleed. “Gebruik van koper neemt steeds verder toe. De koperen schoorstenen steken nu prachtig af bij de rietgedekte kap.”

Investeren in mensen
De toekomst ziet Bram ten Ham

rooskleurig tegemoet. “Door te blijven investeren in een geavanceerd machinepark kunnen we ons onderscheiden op de markt. Maar we zijn vooral een bedrijf dat investeert in mensen. Het verloop van onze medewerkers is klein en iedereen heeft plezier in zijn werk. Medewerkers zijn immers het kapitaal van je bedrijf.” Zelf doet directeur Ten Ham al 42 jaar vrijwilligerswerk naast zijn drukke werkzaamheden. “In zorginstellingen en het onderwijs voel ik me ook op mijn plek. Als mensen elkaar op een humane manier behandelen, ziet de wereld er een stuk leuker uit.” ■

W. ten Ham Plaatwerk BV

Schampsteeg 1B - 6718 VD Ede - Tel: 0318-576499

info@plaatwerk.tenham.nl - www.plaatwerk.tenham.nl

Veel bedrijven zijn dringend op zoek naar technisch geschoolde vakmensen. Tegelijkertijd verlaten jaarlijks honderden jongeren het onderwijs met een diploma, maar zonder baan. Dit probleem speelt ook in onze regio, waar veel bedrijven actief zijn in de levensmiddelenindustrie. Om de kloof te dichten tussen techniek en onderwijs, is het project Techniek & Food gestart. En met succes, want hierdoor studeren volgend jaar de eerste studenten af in vernieuwde leerroutes. Mét baangarantie.

In FoodValley worden leerroutes aangepast en het imago van techniek verbeterd

Project Food & Techniek verbindt onderwijs en bedrijfsleven

De sector Agro en Food behoort tot de negen topsectoren van Nederland. Duizenden bedrijven in onder meer zuivel, zoetwaren en vlees zorgen samen voor maar liefst 22 procent van de totale industrie. Dit vraagt vanzelfsprekend om werknemers die de kennis hebben van zowel techniek als voeding. Helaas ondervinden managers uit het bedrijfsleven veel moeite bij het vinden van deze geschikte aanpakkers. Kees 't Hart, voormalig CEO van Friesland Campina en boegbeeld van de sector, besprak enkele jaren geleden deze problemen met zijn HR Directeur Anton Ooijen.

Bereidwilligheid

Beiden vonden dat het tijd werd voor verandering en Anton startte met het onderzoeken van de hele levensmiddelensector. Hij

vertelt: “Ik heb met driehonderd bedrijven in de voedingsmiddelenindustrie en technologie gesproken om de behoeften in kaart te brengen. Vervolgens ben ik met onderwijsinstellingen door het hele land gaan praten. Bij beide partijen proefde ik grote bereidwilligheid om samen te werken.”

In de Regio FoodValley is hierop gereageerd door het project Techniek & Food te starten. Al snel werd geconcludeerd dat de huidige opleidingen niet voldoende aansluiten bij de behoeften op de arbeidsmarkt. Daarom werkt men in dit project samen mét bedrijven en mbo-instellingen aan de ontwikkeling van nieuwe leerroutes. Hierin speelt Knooppunt Techniek in Ede een verbindende schakel. Joop Hazeleger, directeur van deze ontmoetingsplek, vertelt

wat het project inhoudt: “Wij bundelden de expertises van de mbo’s ROC A12 en AOC Groenhorst. Waar het ROC A12 veel kennis heeft van grijze (technische) zaken, heeft het Groenhorst haar focus op het groene, de voedingsmiddelenindustrie.” Hij geeft als voorbeeld: “De studenten Mechatronica op het ROC A12 gaan extra les krijgen over hoe montage wordt toegepast in de levensmiddelenindustrie. Omgekeerd leren de studenten Voedingsspecialist van Groenhorst welke techniek daar allemaal bij nodig is.”

Baangarantie

Naar verwachting studeren in 2017 de eerste studenten af in deze nieuwe leerroutes. Omdat de opleidingen worden gerealiseerd binnen een enorm netwerk van bedrijven, hebben deze studenten absolute baangarantie

De Week van de Levensmiddelenindustrie is een initiatief van de FNLI. Dit is onder de noemer FutureProef voor het eerst als pilot uitgevoerd in Noord-Nederland. Meer informatie: www.futureproef.nl

binnen de sector. Anton maakt zich ook sterk om doorstuderen mogelijk te maken in deze branche. “We zijn in gesprek met hogeschool Van Hall Larenstein in Velp. Hier proberen we de doorstroom van mbo naar hbo zo goed mogelijk op elkaar te laten aansluiten. Samen met bedrijven ontwerpen we zelfs deeltijdopleidingen, zodat werkveld en doorstuderen toegankelijk en aantrekkelijk wordt.”

De andere uitdaging van dit project is het verbeteren van het imago van een technisch beroep. Want op dit moment kiezen nog te weinig jongeren voor een technische opleiding. Anton legt uit hoe dit komt: “Veel ouders graag dat hun zoon of dochter zo hoog mogelijk wordt opgeleid. We merken dat vooral moeders van de jongeren onterechte vooroordelen hebben over een

technisch beroep. Zij moeten overtuigd raken dat er niet voor iedereen een baan op kantoor is. We willen hen graag laten inzien dat hun kind veel beter af is met een studie met baangarantie.”

Joop vult aan: “We willen dat jongeren ontdekken dat voedingsproductie hartstikke interessant is. Bij dat proces hoort zoveel meer dan techniek alleen. Denk aan de manier van verpakken, de juiste temperatuur en een goede hygiëne. Als je goede en gezonde voeding maakt, betekenen je iets voor een ander en voor de wereld.”

Week van de Levensmiddelenindustrie

Om de instroom de komende jaren te verhogen, is de Week van de

Levensmiddelenindustrie bedacht. In deze week krijgen vmbo-leerlingen gastcolleges van jonge operators die werkzaam zijn in fabrieken waar met voeding wordt gewerkt. De tieners mogen zelfs op excursie in de fabriek. Want zo saai als een fabriek er van buiten uitziet, zo uitdagend zijn de werkzaamheden die binnen plaatsvinden. Die ervaring moeten de scholieren al op jonge leeftijd krijgen, om later een goede beroepskeuze te maken. Volgend jaar wordt deze week ook in de Food Valley georganiseerd. Verder wordt door studenten van de Christelijke Hogeschool in Ede een onderzoek gedaan. Hieruit zal blijken wat de technische branche regionaal nog meer kan doen om jongeren op de middelbare school te motiveren om te kiezen voor een opleiding in de techniek. ■

System Care ICT DYN

Gebruikersgemak door standaard software

System Care ICT DYN levert als softwarespecialist standaardoplossingen op het gebied van automatisering. Het toonaangevende bedrijf uit Veenendaal biedt met Dynamics NAV, Dynamics CRM van Microsoft en Office 365 betaalbare pakketten die bovendien zeer gebruikersvriendelijk zijn. Naast inrichting en implementatie verzorgt het bedrijf ook consultancy, projectmanagement en training.

De standaardoplossingen van System Care ICT DYN garanderen een optimale inrichting van alle bedrijfsprocessen tegen beheersbare kosten. Volledige integratie van in- en verkoop, productie, voorraadbeheer, financiële administratie en klantrelatiebeheer zorgt ervoor dat efficiënt gewerkt kan worden. Eventuele uitbreidingen kunnen eenvoudig en gefaseerd worden uitgevoerd, legt directeur Bert Bouman uit. "Onze keuze voor standaardpakketten was een zeer bewuste beslissing. Uniformiteit en gebruikersgemak bieden veel voordelen, waardoor bedrijfsprocessen soepel verlopen." Ook wordt vanuit 'Cloud' gewerkt. "Klanten kunnen hierdoor technisch altijd goed worden geholpen; bovendien kunnen zij op elke plek en op elk gewenst tijdstip de software gebruiken." Inmiddels werkt de softwarespecialist met ruim dertig bedrijven samen, waardoor continuïteit van projecten gewaarborgd is.

Maatschappelijk betrokken

System Care ICT DYN heeft vanaf de start in 1999 ingezet op maatschappelijk verantwoord ondernemen. Bert Bouma: "We ondersteunen de Voedselbank Veenendaal en kerkelijke projecten. We denken graag met de klant mee om te zorgen dat automatisering niet alleen geld kost, maar ook oplevert. Als bedrijfsprocessen optimaal op elkaar zijn afgestemd, wordt de efficiency in elke fase van de keten vergroot." Na implementatie krijgen toekomstige gebruikers ondersteuning en/of trainingen op locatie, verzorgd door System Care ICT DYN. "Goede service en persoonlijke aandacht zorgen voor een duurzame relatie met de klant. En tevreden gebruikers zorgen altijd voor de beste reclame." ■

Hunze 3 | 3904 NS Veenendaal, 0318 301 901 | 06 42737328
info@systemcare-ict.nl | www.systemcare-ict.nl

PUUR PORSCHE MAGAZINE

PUUR Porsche Magazine is het maandelijkse lijfblad voor de Porsche liefhebber. Het staat boordevol reportages over typen Porsches uit heden en verleden, techniek, onderhoud, tuning, interviews, races, evenementen en lifestyle.

Prijs: € 4,49 (winkelprijs € 5,95)

Beschikbaar als: iOS en Android

GREAT BRITISH CARS

Great British Cars is een onafhankelijk magazine voor de liefhebber van Britse auto's en verschijnt in Nederland en België. Het blad staat boordevol reportages over alle Britse merken en typen uit heden en verleden.

Prijs: € 4,99 (winkelprijs € 5,95)

Beschikbaar als: iOS en Android

VOLVODRIVE MAGAZINE

Volvodrive Magazine verschijnt zes maal per jaar in Nederland en Vlaanderen en staat bomvol spraakmakende reportages en wetenswaardigheden over Volvo.

Prijs: € 5,49 (winkelprijs € 6,95)

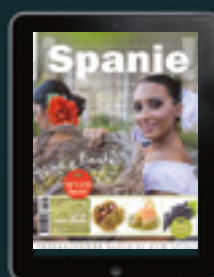
Beschikbaar als: iOS en Android

SPORT & FITNESS MAGAZINE

Sport&Fitness Magazine is al 30 jaar het enige echte Nederlandse fitness magazine. Met recht een blad voor iedereen die gezonder, sterker en vitaler wil worden en blijven.

Prijs: € 4,49 (winkelprijs € 5,50)

Beschikbaar als: iOS en Android

SPANJE MAGAZINE

Voor iedereen die van Spanje houdt, met als uitgangspunt: 'la vida buena en España' – het goede leven in Spanje. Spanje Magazine staat vol met reportages, stedentrips, natuurreizen en Spaans nieuws.

Prijs: € 3,59 (winkelprijs € 4,95)

Beschikbaar als: iOS en Android

magzine.nu

DE DIGITALE KIOSK

Bambook

BAMBOOK

Bambook is een jonge en frisse start-up gevestigd in Ede. Wij maken traditionele werkvormen duurzamer en makkelijker.

HET BAMBOOK SCHRIFT

Het Bambook schrift brengt het beste van een whiteboard en een gewoon schrift samen. Deze combinatie zorgt voor een duurzaam en oneindig herbruikbaar schrift. Een volledig uitwisbaar schrift dat niet mag ontbreken in jouw bedrijf.

WAAROM BAMBOOK VOOR JOUW ORGANISATIE?

- * Duurzaam en origineel relatiegeschenk
- * Volledig personaliseerbaar
- * Made in Holland
- * Gegarandeerd een onuitwisbare indruk

IK BEN OVERTUIGD! HOE KOM IK MET JULIE IN CONTACT?!

Stuur een mailtje naar richard@bambook.nl of bel naar 0318 307 340 voor extra informatie en een vrijblijvende offerte aanvraag!

Bambook HQ | Maandereind 59 | 6711 AB Ede

WWW.BAMBOOK.NL

DEK SPECIAL | JANUARI 2016

STAALHANDEL, UIT VOORRAAD LEVERBAAR!

- Lateien gestraald / gemenied en thermisch verzinkt op lengte gezaagd .
- Balkstaal uit voorraad gestraald en gemenied op lengte gezaagd.
- HEA – HEB – IPE – UNP afmetingen 100 t/m 300mm.

VANDAAG BESTELD, MORGEN AFGEHAALD!

T 0318-572 476 F 0318-573 358 E constructie@tenham.nl W www.tenham.nl

W. ten Ham
Constructie BV

Radonstraat 8
6718 WS Ede